

X “Xudafərin harayından qalan mən!..” XUDAFƏRİN

Qəzet 1932-ci ildən çıxır № 01-02 (6853-6854) 17 fevral 2022-ci il Cəbrayıl RİH-nin qəzeti

Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Ağdam və Ağcabədi rayonlarında

Artıq Ağdama və Şuşaya avtobus marşrutları təşkil edilib. Ağdamlılar, şuşalılar və digər bölgələrdən olan vətəndaşlar gəlirlər, tanış olurlar və öz gözləri ilə görürlər ki, bizim xalqımız hansı bəla ilə üz-üzə idi. Otuz il ərzində məqsədyönlü şəkildə bütün şəhərlərimiz, kəndlərimiz, məscidlərimiz, qəbiristanlıqlarımız ermənilər tərəfindən dağıdılıb. İmarət ermənilər tərəfindən dağıdılıb, təhqir edilib. İndi bəziləri gələcək barışıq haqqında danışırlar. Əlbəttə ki, Ermənistan-Azərbaycan arasında sülh müqaviləsi olmalıdır. Beynəlxalq hüququn norma və prinsipləri əsasında qarşılıqlı surətdə ölkələrin ərazi bütövlüyünü tanımaq şərti ilə bu sülh müqaviləsi imzalanmalıdır. Mən də onu demişəm. Ancaq heç vaxt Azərbaycan xalqı bu vəhşiliyi unutmamalıdır. Heç kim bu vəhşiliyi unutmamalıdır.

Əminəm ki, bizim bu gün gördüyümüz işlər, o cümlədən ordu quruculuğu sahəsində gördüyümüz işlər Azərbaycanı daha da gücləndirəcək və Ermənistanda baş qaldıran revanşist qüvvələrə cavab olacaq. Biz öz torpağımızdayıq. Biz bu torpağa qan tökərək, şəhidlər verərək qayıtmışıq. Bu torpaqda möhkəm dayanmışıq və bu torpaqlarda əbədi yaşayacağıq. Qarabağ Azərbaycandır! Prezidenti İlham Əliyevin Ağdamdakı çıxışından

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva fevralın 13-də Ağdam rayonunda səfərdə olublar.

Dövlət başçısı və birinci xanım əvvəlcə Ağdam şəhərində yeni inşa olunmuş “Ağdam-1” və “Ağdam-2” yarımstansiyalarının, o cümlədən “Qarabağ” Regional Elektrik Şəbəkəsinin Rəqəmsal İdarəetmə Mərkəzinin açılışında iştirak ediblər.

“Azərenerji” Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin prezidenti Baba Rzayev dövlət başçısı İlham Əliyevə və birinci xanım Mehriban Əliyevaya görülən işlər barədə məlumat verdi.

Bildirildi ki, işğaldan azad edilən Ağdam rayonunun Azərbaycanın ümumi enerji sistemində qoşulması, dayanıqlı və fasiləsiz elektrik enerjisi ilə təchiz edilməsi üçün “Azərenerji” ASC tərəfindən “Xındırstan” yarımstansiyasından 35 kilometr məsafədə ikidövrəli 110 kilovoltluq yüksəkgerginlikli elektrik verilişi xətti çəkilib. Demək olar ki, xətt tam minalanmış ərazidən keçib. Bəzi

yerlərdə minalar arasından bir neçə metr enində ciğir açılaraq bu çətin vəzifə icra edilib. Ən əsası isə Ağcabədidən Xındırstana, oradan da “Ağdam-1” və “Ağdam-2” yarımstansiyalarına qədər ümumilikdə 63 kilometr məsafədə 110 kilovoltluq xəttin üzərində ildırımından mühafizə və yarımstansiyalararası informasiya mübadiləsi üçün 24 damarlı fiberoptik kabel çəkilib. Bununla da Ağdama təkə elektrik xətti deyil, həm də ən yüksək ötürmə qabiliyyətli sürətli internet xətti gətirilib.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva fevralın 13-də Ağdam Sənaye Parkında iki müəssisənin təməlinin qoyulması mərasimində iştirak ediblər.

İqtisadi Zonaların İnkişafı Agentliyinin sədri vəzifəsini icra edən Elşad Nuriyev dövlət başçısına və birinci xanıma görüləcək işlər barədə məlumat verdi.

Məlumat verildi ki, Ağdam Sənaye Parkı 190 hektar ərazini əhatə edir. Sənaye

Parkının prioritet istiqamətləri kimi tikinti materiallarının istehsalı, kənd təsərrüfatı məhsullarının qablaşdırılması, meyvə-tərəvəz konservləri,ət və süd məhsulları, yem, gübrə istehsalı və emalı, eyni zamanda xidmət sahələrinin, soyuducu kameraların və s. təşkil müəyyənləşdirilib.

Fevralın 13-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Ağdam şəhərində inşa olunacaq “Park Forest Hotel Ağdam” mehmanxanasının, Ağdamda yeni yaşayış kompleksinin, 210 çarpayılıq Ağdam rayon Mərkəzi Xəstəxanasının təməlinin qoyulması mərasimində iştirak ediblər.

Fevralın 13-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Heydər Əliyev Fondu tərəfindən Ağdam Cümə məscidində görülən bərpa-restavratsiya işlərinin gedişi ilə tanış olublar.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva fevralın 13-də Qarabağ iqtisadi rayonuna daxil olan işğaldan azad edilmiş ərazilərdə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xüsusi nümayəndəliyinin qərargahında yaradılan şəraitlə tanış olublar.

Qarabağ iqtisadi rayonuna daxil olan işğaldan azad edilmiş ərazilərdə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xüsusi nümayəndəsinə Emin Hüseynov dövlət başçısına və birinci xanıma qərargahda yaradılan şərait barədə məlumat verdi.

Bildirildi ki, Ağdam şəhərində yerləşən Qarabağ iqtisadi rayonuna daxil olan işğaldan azad edilmiş ərazilərdə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xüsusi nümayəndəliyinin qərargahı ən son innovativ texnologiyalar əsasında tikilib.

Bir hektar sahəni əhatə edən qərargahın ərazisi düşərgə və inzibati hissədən ibarət olmaqla, inşası əsasən 6 komponent üzrə həyata keçirilib. Bunlar yaşayış, inzibati, sağlamlıq, iaşə, müasir düşərgə idarəetmə sistemi və alternativ enerji sahələridir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva fevralın 13-də Ağdamda Qarabağ xanlarının türbələri və yaşayış evi - İmarət kompleksində olublar.

Qarabağ iqtisadi rayonuna daxil olan işğaldan azad edilmiş ərazilərdə (Şuşa rayonu istisna olmaqla) Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xüsusi nümayəndəsi Emin Hüseynov dövlət başçısına və xanımına kompleksdə görülməsi nəzərdə tutulan təd-

birilər barədə məlumat verdi.

Qeyd edək ki, XVIII əsrə aid bu tarix-memarlıq abidəsi xan nəslinin ilk mülklərindən olmaqla, iki binadan ibarətdir. Saray Azərbaycan ərazisində yayılmış digər xan saraylarından fərqlənərək dəbdəbəli yaşayış evi xüsusiyyəti daşıyır. Buna görə də, Pənahəli xanın imarəti də adlandırılıb. İşğal edilən ərazilərdəki digər tarixi-mədəni, dini abidələr kimi Pənahəli xanın imarəti də ermənilər tərəfindən təhqir edilib, vandalizmə məruz qalıb. Buradan tövlə kimi istifadə olunub.

Qarabağ xanları Pənahəli xanın, İbrahimxəlil xanın və Mehdiqulu xan Cavanşirin, eləcə də onların ailə üzvlərinin - Xan qızı, şairə və xeyriyyəçi Xurşidbanu Natəvanın, şair və ictimai xadim Cəfərqulu xan Cavanşirin, xeyriyyəçi, Şuşada Aşağı və Yuxarı Gövhər ağa məscidlərini tikdirmiş Gövhərnisə bəyimin, şairə, “Məclisi-üns”ün iştirakçılarından olmuş Xanbikə xanımın qəbirləri burada yerləşir. Xan sarayının yaxınlığında yerləşən və Qarabağ xan nəslinin bir çox nümayəndələrinin dəfn edildiyi İmarət qəbiristanlığı da erməni vəhşiliyinə məruz qalıb.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva fevralın 13-də Ağcabədi rayonuna səfər ediblər.

Dövlət başçısı və birinci xanım xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin Ağcabədi şəhərinin mərkəzində ucaldılmış abidəsi önünə gül dəstələri düzərək, Ulu Öndərin xatirəsini dərin ehtiramla yad ediblər.

Fevralın 13-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev yeni qurulan 110/35/10 kilovoltluq “Ağcabədi” Yarımstansiyasının açılışını edib.

Fevralın 13-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva “Ağcabədi Taxil Aqropark”da yaradılan şəraitlə tanış olublar.

Fevralın 13-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Ağcabədi rayonunda Avşar-Salmanbəyli-Aşağı Avşar-Xocavənd avtomobil yolunun yenidənqurmadan sonra açılışında iştirak ediblər.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Müzəffər Ali Baş Komandanı İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva fevralın 13-də Daxili İşlər Nazirliyi Daxili Qoşunlarının Ağcabədi rayonunda yeni inşa olunan hərbi şəhərciyinin açılışında iştirak ediblər.

Rayon və kəndlərimizdə yenidən məskunlaşmaq üçün ciddi hazırlaşmalıyıq

Müsaibimiz Cəbrayıl rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Kamal İltifat oğlu Həsənovdur

- Hörmətli Kamal müəllim, istərdim ki, 4 oktyabr 2021-ci ildə, Cəbrayıl şəhərinin işğaldan azad olunmasının birinci ildönümü günündə ölkə başçısı cənab İlham Əliyevin rayonumuzun əhalisi ilə, ziyalıları ilə görüşü barədə təəssüratlarınızı bölüşsünüz...

- Cənab Prezidentin rayon ictimaiyyətinin nümayəndələri ilə, habelə Cəbrayıl ziyalıları ilə görüşü çox böyük tarixi əhəmiyyət daşıyır. Məlumdur ki, 44 günlük Vətən müharibəsində işğalçılardan azad olunan ilk rayon, ilk şəhər Cəbrayıl oldu, ilk qələbə sorağı doğma Cəbrayıldan gəldi. Bu, bütün Cəbrayıl camaatı üçün böyük fəxarət və sevinc hissi, çox böyük xoşbəxtlik duyğusu idi. Məhz həmin tarixi Qələbənin ilk ildönümü münasibətilə ölkə rəhbərinin rayonumuza səfəri və orada əhali ilə görüşməsi Cəbrayılıların yaddaşında daim qalacaq. Bu görüş adi bir görüş deyildi. Cəbrayılılar işğaldan azad olunmuş doğma yurda ayaq basır, uzun həsrətdən sonra, bu sevinci onlara bəxş edən müzəffər Ali Baş Komandanla görüşür, qələbənin fərhini bölüşürdülər. Camaatımız öz liderinə güvəndiyini açıq-aşkar şəkildə büruzə verir, eyni zamanda bundan sonra da Prezidentimizlə bir olub, onun apardığı daxili və xarici siyasətə daim dəstək olacağını nümayiş etdirirdilər. Bu, əhali ilə ölkə başçısı arasındakı mehribanlığın, səmimiyyətin təntənəsi idi. Xalq Prezidentinə güvəndiyi kimi, Prezident də xalqın ona qarşı sədəqətliyini görürdü həmin gün.

Eyni zamanda o görüş bir sıra tarixi hadisələrə şahidlik etdi, Cəbrayıl şəhərinin təməli qoyuldu. Həmin gün ölkə Prezidenti rayonumuzun gələcəyi üçün mühüm işlər görülməyini, həyatın yenidən qaynayacağını bildirdi ki, bu da insanlarımız üçün böyük təsəlli və ümid deməkdir, sabaha böyük ümidlərlə və arzularla baxmaq deməkdir.

- **Cənab başçı, söz bu məqama yetmişkən, bilmək istərdim ki, rayonumuzun əhalisinin əhvali-ruhiyyəsi nə yerdədir?..**

- Qeyd etdiyim kimi, ölkənin Birinci şəxsinin rayon sakinləri ilə görüşməsi, rayonun gələcək sosial-iqtisadi inkişafı ilə bağlı nikbin fikirlər səsləndirməsi, həmçinin Cəbrayıl şəhərinin təməlqoyma mərasimi bir daha rayonumuzun əhalisinin yaşayış stimulu, gələcəyə inamını artırır. Bir vaxtlar torpaqlarımızın işğaldan azad olunması arzusu ilə yaşayan insanlarımızın illərdir ki, ürəklərində gəzdirdikləri bu arzuları çox şükür ki, həyata keçdi. Ordumuzun 2020-ci ildəki Şanlı Zəfər yürüşü qalibiyyətlə başa çatdı. Bu qələbə dövlət, ordu və xalqın birliliyinin nəticəsi idi. Ölkə başçısının Cəbrayıla gəlməsi, bizimlə görüşməsi və rayonumuzun dinc-mədəni quruculuğu istiqamətində ümidverici fikirlər səsləndirməsi əhalimizin əhval-ruhiyyəsinə daha da yüksəltdi. Onlar böyük həvəslə doğma torpaqlarımıza dönəcəyi günü gözləyirlər.

- **Kamal müəllim, torpaqlarımız şükür ki, artıq işğalçılardan azad olu-**

nub. illərdir ki, ürəyi vətəni görmək eşqilə döyünənlərimizin ürəyi atır ki, gedib doğma yurd yerlərini ziyarət eləsin. Bu, hər kəsin qəlbindən keçən arzudur, necə deyirlər, qarşısızalmaz bir istəkdir. Ancaq torpaqlarımızın işğalçılardan təmizlənməsindən bir ildən çox vaxt keçməsinə baxmayaraq, bu ülv arzu hələ də çoxlarının gözündə qalır. Doğma dədə-baba torpaqlarımızı gedib görə bilmirik. Bu məsələyə nə cavab verərdiniz?..

- Torpaqlarımız işğaldan azad edildikdən sonra bu fikir hər birimizi narahat edir. Təbii duyğudur ki, hər kəs uzun illərdir ki, vətən həsrətinə son qoyulacağı günü gözləmişdir. Ancaq onu da bilməliyik ki, düşmənlərimiz çox xəbis, mənfur, hiyləgər və şərəfsizdirlər. Onlar torpaqlarımızda, özü də ağılagəlməz yerlərdə çoxlu sayda minalar basdırıblar. Ona görə də mən vətəndaşlarımıza üz tutub demək istəyirəm ki, darıxmasınlar. Başa düşüləndir, insanlar doğma torpaqlara getmək, görmək istəyirlər. Bu gözəl duyğudur. Ancaq hissiyata qapılmaq olmaz, təhlükəsizliyi ciddi nəzərə almalıyıq. Hazırda ərazilərin minalardan təmizlənməsi istiqamətində intensiv işlər gedir. Vaxtı gələndə hamı doğma yurduna gedə biləcək. Bir nəfər deyil, yüz minlərlə insan azad olunmuş ərazilərə getmək istəyir. İnsanlarımız hissiyata qapılmamalı və səbr etməlidirlər. Bizim əlavə itkilər verməyə ixtiyarımız yoxdur. Ərazilər minalardan təmizləndikdən sonra torpaqlarımıza qayıtmalı, orada azad və firavan yaşayışımızı davam etdirməliyik.

- **Hörmətli Kamal müəllim, rayonumuza qayıdıla bağlı nə kimi işlər görülür?..**

- Müharibədən sonra dağıntılara məruz qalmış ərazilərdə kommunikasiya məsələlərinin həll olunması ilk növbədə vacib olan şərtlərdəndir. Hazırda elektrik enerjisinin verilməsi, yolların çəkilməsi və s. işlər həyata keçirilir. Şəhərimizin baş planı hazırlanıb, kəndlərin baş planı hazırlanmaqdadır. Şəhər və kəndlərimizdə yenidən məskunlaşmaq üçün ciddi hazırlaşmalıyıq. Əhalinin mənzil-məişət, so-

sial məsələlərinin yüksək səviyyədə təmin olunması, məşğulluğunun təmin olunması üçün iş yerlərinin açılması, habelə kənd təsərrüfatı ilə məşğul olması üçün lazımı şəraitin yaradılması mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Ümumilikdə iqtisadiyyatın yenidən qurulması üçün dövlət proqramları hazırlanır, müxtəlif layihələrin həyata keçirilməsi planlaşdırılır.

- **Cəbrayıldə təməlqoymalardan biri də məlumdur ki, Araz vadisi sənaye zonasının təməlinin qoyulması oldu. Bu təməlqoymadan Cəbrayıl əhalisinin sənaye müəssisələri istiqamətində gözləntiləri nələ ola bilər?..**

- Məlumdur ki, ölkə Prezidentinin tapşırığına əsasən Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonu yaradılmışdır. "Araz vadisi" sənaye zonasının Cəbrayıl rayonu ərazisində salınması rayon iqtisadiyyatına çox müsbət təsir göstərəcək, burada onlarla sənaye müəssisəsi yaradacaqdır. Bu, həm də rayonumuzun əhalisi üçün yeni iş yerlərinin təminatı deməkdir. Bir sözlə, rayon ərazisində belə bir sənaye zonasının salınmasının iqtisadiyyatın inkişafında özünəməxsus yeri olacaqdır ki, gələcəkdə əhalimiz bunu öz həyatlarında bəlavəsə hiss edəcəkdir.

- **Cənab başçı, biz bu gün artıq rayona qayıdıla bağlı, orada görülməli işlərlə bağlı bir arzu kimi yox, reallıq kimi söhbət edirik. Bu Qələbəni biz şəhidlərimizin qanı bahasına, qazilərimizin şücaəti, hünəri sayəsində əldə etdik. Eşitmişəm ki, rayon İcra Hakimiyyəti və könüllülərdən ibarət olan fəallar həmişə şəhid ailələrinə baş çəkir, qazilərə qayğı göstərirlər...**

- Rayon İcra Hakimiyyəti tərəfindən şəhid ailələri və qazilər mütəmadi olaraq ziyarət olunur, daim diqqət mərkəzində saxlanılır və qayğı göstərilir. İmkanlarımız daxilində onlara maddi-mənəvi dəstək göstərməyə çalışırıq. Biz onları ailəmizin üzvləri kimi özümüzlə yaxın və doğma hesab edirik, çünki onlar vətənin çağırışına səs verdilər, qanları və canları hesabına bizim vətənə qovuşmaq arzumuzu reallığa çevirdilər.

- **Eşitdiyimizə görə, sizin tə-**

şəbbüsünüzlə "Cəbrayıl" futbol klubu yaradılmışdır. Hər birimizə doğma ad olan bu futbol klubu ilə bağlı nə deyərdiniz?..

- Ölkəmiz dünyada idman ölkəsi kimi tanınır. Ölkə Prezidentinin idmanımızın inkişafına qayğısı, dəstəyi də göz önündədir.

Futbol klubunun yaradılması rayona qayıdıla əlaqədar aparılan hazırlıq işlərinin tərkib hissəsidir. Çoxdan belə bir fikir var idi. Əhalimizin respublikanın müxtəlif bölgələrində məskunlaşması bu ideyanı reallığa çevirməyə mane olurdu. Ancaq torpaqlarımız işğaldan azad olunduqdan sonra imkan yarandı və "Cəbrayıl" futbol klubu yaradıldı.

Məqsədimiz rayona qayıdana kimi bir çox məsələlərlə yanaşı, bu komandanı da formalaşdırmaqdır. Çoxları yaxşı xatırlayır ki, 1980-ci illərdə rayonda futbolun inkişaf etdirilməsi üçün stadion tikilmişdi. Futbol oyunları zamanı stadion azarkeşlərlə dolu olardı. Cəbrayıldə futbola marağ həmişə yüksək olub. Hamımız Azərbaycan çempionatında komandamızın iştirakını yaxşı xatırlayırıq. Odur ki, Cəbrayıldəki idman ənənələrini davam etdirmək, inkişaf etdirmək lazımdır.

- **Cənab başçı, ölkəmizin Prezidenti də fikirlərində vurğulayır ki, postmüharibə dövrünə qədəm basmışıq. Bu mənada respublikamızda olduğu kimi, rayonumuzla bağlı görülməli işlərimizi də bu istiqamətdə qurmalıyıq. Elə sizin də dediyiniz kimi, Cəbrayıla qayıdıb orada fəaliyyət göstərməyimiz üçün səylərimizi artırmalı, planlarımızı irəlilədən hesablamalıyıq...**

- Qeyd edim ki, məlum hadisələrlə əlaqədar son bir ildə gərgin iş rejimində fəaliyyət göstərmişik. Əsasən diqqətimiz işğaldan azad olunmuş ərazilərdə görülməli işlərin planlaşdırılmasına dəstək vermək və əhalimizin doğma torpaqlara qayıdıla hazırlanmasına yönəldilmişdir.

Qayıdıla əlaqədar indidən əhalinin müxtəlif kateqoriyalar - ailə tərkibi, ixtisas, peşə, əmək qabiliyyəti və s. üzrə dəqiqləşdirilməsi, o cümlədən yararlı torpaq, su və digər resursların müəyyənləşdirilməsi rayonun iqtisadiyyatının düzgün proqnozlaşdırılması üçün vacib amillərdəndir.

Biz həyat şəraitimizi, məişətimizi, məşğuliyyətimizi, dolanışığımızı, ümumiyyətlə hər şeyi yenidən qurmalıyıq. Bunu bizim insanlar həyata keçirməlidirlər. Ona görə də əvvəlcədən insan resurslarımızı düzgün qiymətləndirməli və düzgün istiqamətləndirməliyik. İnanıram ki, hər şey yaxşı olacaq və Cəbrayıla qayıdıb orada qüvvələrimizi səfərbər edəcək, cəbrayılılıq əhval-ruhiyyəsi ilə yeni bir Cəbrayıl yaradacağıq.

- **İnşallah! Maraqlı söhbət üçün çox sağ olun.**

- Siz də sağ olun.

Müsaibəni apardı:
Şakir Albaliyev

Pilot vətən torpağının şahinidir

riyar Zamanlı və Samirənin anası ixtiyar yaşlı Şüşən Fərrux qızı Şirnova ilə görüşdüm.

1 aprel 1974-cü ildə Çərəkən kəndində anadan olan Samirə Məhəmməd qızı kəndlərdəki 8 illik məktəbi, sonra isə Çaxırlı kənd orta məktəbini bitirib. 1994-1998-ci illərdə Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin Bədii qrafika fakültəsində təhsil alıb. 1998-ci ildə

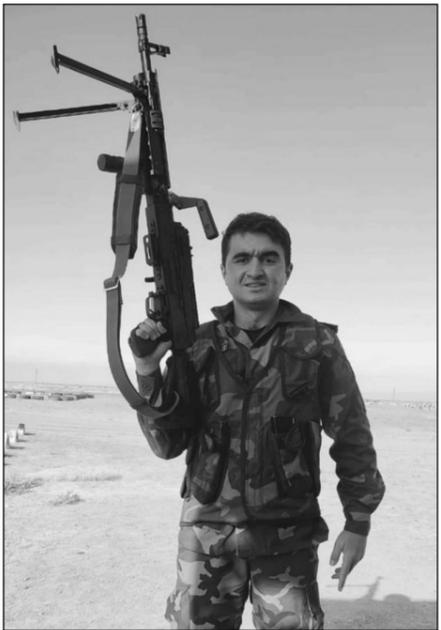

Spitak rayonunun Qursalı kəndindən olan Telman Süleymanovla ailə qurur. Bu evlilikdən 28 iyun 1999-cu ildə bir oğul övladı dünyaya gəlir. Körpənin adını Abdulla qoyurlar. Tale elə gətirir ki, həyat yoldaşından ayrılan Samirə balaca Abdullanı təkbaşına böyüdəsi olur. 2005-ci ildə akademik M.Mehdizadə adına Cəbrayıl şəhər orta məktəbin 1-ci sinfinə gedən Abdulla Süleymanov daha sonra Dirili Qurbanı adına Soltanlı kənd orta məktəbini 2016-cı ildə bitirir. Göründüyü kimi, məcburi köçkünlük-qaçqınlıq faciəsi ailəni və ailə üzvlərini tez-tez ora-bura atır və bu yerdəyişmələr də insanın tərcümeyi-hal deyilən özkeçmişində labirintvari əyri-üyrü yollara bənzəyən izlər buraxır.

Abdulla hələ orta məktəbdə oxuyanda gələcək haqqında düşünür, öz aləmində xəyallar qururdu. Dayısı Səbuhi də ona arzularını istiqamətləndirməkdə kömək edib, hərbiçiləşməyi tövsiyə etmişdi. Bundan ruhlanan Abdulla Süleymanov qərarında daha ısrarlı olub, 2016-cı ildə DSX-nin Hərbi Aka-

demiyasına daxil olur. 2020-ci ildə aviasiya fakültəsini leytenant rütbəsi ilə bitirir. Baş texnik kimi Sanqaçaldə sərhəd qoşunlarının hərbi hissəsində işləməyə başlayır.

Anası Samirə xanımın söhbət zamanı deyir ki, Abdulla hərbi həyatı çox sevirdi. 2-ci Qarabağ savaşında ehtiyatda olan pilot kimi vətəni yağıllardan azad etmək üçün hər an əmrə müntəzir halda gözləyib. Çünki onu hərbiçiləşməyə vadar edən duyğu da elə bu istəyə bağlı idi. Lakin onları ehtiyat qüvvə kimi döyüş meydanına buraxmağa ehtiyac olmadan igid vətən oğulları 44 günə Qələbəni təmin etdilər. Artıq Abdulla da, onunla birgə döyüş əmrinə hazır dayanan digər ehtiyatda gözləyən pi-

30 noyabr 2021-ci ildə helikopter qəzası nəticəsində 14 nəfər say seçmə Azərbaycan övladı həyatını itirdi. Onlardan birinin - leytenant Süleymanov Abdulla Telman oğlunun yaşamış olduğu ünvanla maraqlandım. Öyrəndim ki, anasıgil Qaradağ rayonunun Lökbatan qəsəbəsi yaxınlığında məcburi köçkünlər üçün inşa edilmiş Qobupark yaşayış massivində yaşayır. Getdim. Anası Samirə Zamanova, məktəbyaşlı oğlu Şəh-

ci ildən Nəsimi rayonundakı 16 saylı liseydə müəllim işləyib. 6 il işlədikdən sonra işdən ayrılıb, övladının təlim-tərbiyəsinə özünü həsr edib. 2018-ci ildən isə Qızıl Aypara Cəmiyyətinin Xocavənd rayon bölməsinin sədri işləyir.

Samirə xanım öz söhbətində onu da xatırladı ki, Abdulla çox ailəcanlı idi. 4 il tələbə vaxtı aldığı stipendiyasını mənə verdi, dedi özünə, qardaşım Şəhriyara xərclə. Bəli, şəhidlik tale yazısıdır. Hər kəsə də bu cür tale nəşib olmur. Ailəcanlı, elcanlı vətən övladına qismət olur şəhidlik taleyi. Bir müddət Xızıda snayperçi kursu keçib, bölük komandiri olsa da, yenidən aviasiya sahəsinə qayıdıb, orada baş texnik kimi vətənə xidmət edən leytenant Abdulla Süleymanov 30 noyabrda zabit silahdaşları ilə bir yerdə növbəti təlim-sınaq uçuşu zamanı şəhidlik zirvəsinə ucaldı. Ölümündən sonra Prezidentin Sərəncamı ilə Hərbi xidmətdə fərqlənməyə görə medalı ilə təltif olundu.

Vətən göylərində şəhidlik zirvəsinə yetişən pilot-leytenant Abdulla

Fəxri Fərmanla təqaüdə buraxıldı

Rayon İcra Hakimiyyətinin memarlıq və tikinti şöbəsinin böyük mütəxəssisi Verdiyev Ramiz Ənvər oğlu təqaüd yaşının çatması ilə əlaqədar olaraq RIH başçısının Fəxri Fərmanı ilə təltif olundu. Fəxri

Fərmanı ona RIHB-nın birinci müavini, YAP rayon təşkilatının sədri Arif Fərzəliyev təqdim etdi, ona sağlamlıq, uzun ömür və tezliklə Cəbrayıl qayıdış ömrünün qalan hissəsini doğma yurtda yaşamağını arzuladı.

"Xudafərin"

lotlarımız da azad Qarabağımızın səmasında sərbəst uçuş edə bəcdilər. Bundan sevindirici hal nə olardı?

Rus yazıçısı V.Q.Korolenkonun bir kəlamı var: İnsan xoşbəxtlik üçün yaranıb, quş isə uçuşmaq üçün. Pilotlar da vətənin şahinləridir, havada-vətənin azad səmasında sərbəst uçuş etmək imkanı qazanmaq da elə ən böyük xoşbəxtlikdir. Abdulla Telman oğlu Süleymanovun hərbiçiləşmə kimi ən böyük arzusu da elə bu idi: Şahin kimi vətənimizin səmasında sərbəst uçuşlar etmək!

Bəli, pilot vətən göylərinin şahinidir. Vətən səmasında azad şəkildə pervaz etmək üçün, hər şeydən öncə, vətənimizin səmasını qara buludlardan təmizləmək lazım idi. Artıq o qara buludlar çəkilib, çox şükür.

Samirə xanım

deyir ki, Abdulla namaz qılan uşaq idi. Hər şeydən deyirdi ki, İmam Əlini necə görə bilərəm? Sanki o, bununla Tanrı dərğahında ən uca məqam sayılan şəhidlik mərtəbəsinə ucalmağı arzulayırmış. Sağlığında pilot kimi cismi ilə vətən göylərinin şahini olmağı özünə sənət seçən Abdulla Süleymanov 2020-ci ilin 30 noyabrında şəhidliyə yetişməklə ruhu ilə vətən göylərinin sakini oldu. Qeyd edim ki, Samirə Zamanova 1998-

ci ildən Nəsimi rayonundakı 16 saylı liseydə müəllim işləyib. 6 il işlədikdən sonra işdən ayrılıb, övladının təlim-tərbiyəsinə özünü həsr edib. 2018-ci ildən isə Qızıl Aypara Cəmiyyətinin Xocavənd rayon bölməsinin sədri işləyir.

Samirə xanım öz söhbətində onu da xatırladı ki, Abdulla çox ailəcanlı idi. 4 il tələbə vaxtı aldığı stipendiyasını mənə verdi, dedi özünə, qardaşım Şəhriyara xərclə.

Bəli, şəhidlik tale yazısıdır. Hər kəsə də bu cür tale nəşib olmur. Ailəcanlı, elcanlı vətən övladına qismət olur şəhidlik taleyi.

Bir müddət Xızıda snayperçi kursu keçib, bölük komandiri olsa da, yenidən aviasiya sahəsinə qayıdıb, orada baş texnik kimi vətənə xidmət edən leytenant Abdulla Süleymanov 30 noyabrda zabit silahdaşları ilə bir yerdə növbəti təlim-sınaq uçuşu zamanı şəhidlik zirvəsinə ucaldı. Ölümündən sonra Prezidentin Sərəncamı ilə Hərbi xidmətdə fərqlənməyə görə medalı ilə təltif olundu.

Vətən göylərində şəhidlik zirvəsinə yetişən pilot-leytenant Abdulla Telman oğlu Süleymanovun ruhu vətən göylərinin sakini olub, əbədiyyət dünyasından azad görmək istədiyi torpaqlarımızın azadlığını seyr edib sevinir. Axı onun da hərbiçiləşmə arzusu vətənimizi yadelli işğalçılardan azad görmək idi...

Şakir Albaliyev

"Xudafərin" - 90

YAP Cəbrayıl Rayon Təşkilatı sədrinin yeni təqdimatı

Fevralın 11-də Yeni Azərbaycan Partiyası Cəbrayıl Rayon Təşkilatına yenidən sədr təyin olunmuş Arif Aydın oğlu Fərzəliyev rayon ictimaiyyətinə təqdim olunub.

Tədbirdə Cəbrayıl rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Kamal Həsənov, icra aparatının məsul işçiləri, rayonun hüquq-mühafizə orqanlarının, idarə, müəssisə və təşkilatların rəhbərləri, YAP Cəbrayıl Rayon Təşkilatının aparat üzvləri, Ərazi Partiya Təşkilatlarının sədrləri, təhsil işçiləri iştirak ediblər.

Cəbrayıl Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Kamal Həsənov tədbiri giriş sözü ilə açaraq iştirakçıları salamlayıb, tədbirin məqsəd və əhəmiyyətindən danışılıb. YAP Cəbrayıl Rayon Təşkilatına yenidən sədr təyin olunmuş Arif Fərzəliyevi təbrik edib, səmimi ürk sözlərini çatdırıb. Yeni Azərbaycan Partiyasının yaranma tarixindən söz açan icra başçısı partiyanın Azərbaycan tarixinin son dərəcə ağır və keşməkeşli günlərində, ölkənin ciddi sınaqlara məruz qaldığı bir dövrdə Azərbaycan ziyalılarınin təşəbbüsü və fəal iştirakı ilə yarandığını qeyd edib. Bildirib ki, Yeni Azərbaycan Partiyasının yaranması 1988-ci ildən başlayaraq öl-

kəmişdə cərəyan edən hadisələrin yekunu və mövcud olan ictimai-siyasi şəraitin məntiqi nəticəsi idi. 1992-ci il noyabrın 21-də Heydər Əliyevin sədrliyi ilə keçirilən Təsis konfransı Yeni Azərbaycan Partiyasının yaradılması haqqında qərar, partiyanın Proqram və Nizamnaməsini qəbul etdi. Konfransda Heydər Əliyev yekdilliklə partiyanın Sədri seçildi. Beləliklə, müstəqil Azərbaycan tarixində öz üzərində böyük tarixi missiya götürən və xalqımızın həyatında mühüm hadisəyə çevrilən Yeni Azərbaycan Partiyası yarandı.

Rayon rəhbəri partiyanın çətin və eyni zamanda şərəfli bir yol keçdiyini, ölkəmiz, müstəqil Azərbaycanımız naminə yarandığı gündən məqsədyönlü işlər gördüyünü söyləyib. Qeyd edib ki, Ulu Öndər Heydər Əliyevin müəyyənləşdirdiyi inkişaf siyasəti bu gün Prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilir. 44 günlük Vətən müharibəsində torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi isə

Azərbaycanın regionda və dünyada mövqelərini daha da möhkəmləndirdi. Bu gün fəxr və qürur hissi ilə deyə bilərik ki, ölkəmizin böyük nailiyyətlər qazanmasında Yeni Azərbaycan Partiyasının da xüsusi rolu vardır. Belə ki, partiyanın fəalları ölkəmizin inkişafına öz töhfələrini verir, möhtərəm Prezident, partiyanın Sədri cənab İlham Əliyevin siyasətinin uğurlarını ictimaiyyət arasında yüksək səviyyədə təbliğ edirlər.

Tədbirdə çıxış edənlər yenidən sədr təyin olunmuş A.Fərzəliyevə səmimi təbriklərini çatdırıb, fəaliyyətində uğurlar arzulayıblar.

YAP Cəbrayıl Rayon Təşkilatının sədri Arif Fərzəliyev tədbir iştirakçılarına razılığını ifadə edib, yenidən ona göstərilən bu yüksək etimada görə ölkə başçısı, Yeni Azərbaycan Partiyasının sədri, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevə, eləcə də rayon rəhbərliyinə öz dərin minnətdarlığını bildirib.

Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Kamal Həsənov YAP Cəbrayıl rayon təşkilatının sədri Arif Fərzəliyevi yenidən sədr seçilməsi münasibəti ilə təbrik edib, gələcək fəaliyyətində uğurlar arzulayıb.

"Gəncliyimiz gələcəyimizdir"

Fevralın 1-də Cəbrayıl Rayon İcra Hakimiyyətinin dəstəyi ilə B.Mərcanlı kənd Uşaq İncəsənət məktəbində 2 fevral-Azərbaycan Gəncləri Günü'nün təsis edilməsinin 25 illiyimünasibətilə "Gəncliyimiz gələcəyimizdir" adlı tədbir keçirilib.

Tədbirdə Cəbrayıl Rayon İcra Hakimiyyəti Başçısının müavini Fəridə İbayeva, Gənclər və İdman İdarəsinin rəisi Emil Məstəliyev, Təhsil Şöbəsinin müdiri Zəmin Qurbanov, şair-publisist Hidayət Səferli, rayonun fəal gəncləri, Qarabağ müharibəsinin iştirakçıları iştirak etmişlər. Ümummilli Lider Heydər Əliyevin abidəsi və "Şəhidlər" abidə kompleksinin önünə gül dəstələri qoyulduqdan sonra tədbir 1 sayılı qəsəbədə yerləşən B.Mərcanlı kənd Uşaq İncəsənət məktəbində davam etdirilmişdir. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni səsləndirilmiş, Respublikamızın ərazi bütövlüyü uğrunda şəhid olmuş vətən övladlarının xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edilmişdir.

Çıxış edənlər Heydər Əliyevin bütün fəaliyyəti dövründə ölkə gənclərinə göstərdiyi xüsusi diqqət

və qayğıdan bəhs edib, bildiriblər ki, Heydər Əliyevin 1997-ci ildə imzaladığı sərəncamla MDB məkanında ilk olaraq məhz Azərbaycanda Gənclər Günü'nün təsis olunması gənc nəsle göstərilən diqqət və qayğının bariz nümunəsidir. Əsası Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyev tərəfindən qoyulmuş dövlət gənclər siyasətinin bu gün Prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirildiyini söyləyiblər. Qeyd olunub ki, 44 günlük Vətən müharibəsində Azərbaycan gəncləri Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin ətrafında sıx birləşərək, bütün dünyaya öz gücünü, mətinliyini, mübarizliyini nümayiş etdirdilər. Bu gün Azərbaycanda yüksək intellektual səviyyəyə, vətənpərvərlik hissəsinə, milli düşüncəyə malik gənclər formalaşır. Prezident İlham Əliyevin gənclərin potensialının gerçəkləşməsinə, onların vətənpərvər, savadlı kadr kimi yetişməsinə, gənc ailələrin sosial təminatına yönələn tədbirləri dövlətin uzaqgörən siyasətinin göstəricisi kimi qiymətləndirilməlidir. Gənclər siyasəti gənc nəslin ictimai-siyasi həyatdakı rolunun artmasına, ölkənin aparıcı qüvvəsinə çevrilməsinə, bütövlükdə, kreativ gəncliyin formalaşmasına şərait yaradır. Dövlətin gənclərə dəstək və diqqət göstərməsinin nəticəsində Azərbaycan gəncliyində özünə, öz gücünə, istedadına inam hissi artır.

Tədbirdə ölkədə aparılan gənclər siyasətini əhatə edən videoçarx nümayiş etdirilmiş, bir qrup fəal gənc Cəbrayıl rayon Gənclər və İdman İdarəsinin Fəxri Fərmanları ilə təltif olunmuşdur.

Tədbirin sonunda B.Mərcanlı kənd Uşaq İncəsənət məktəbinin musiqi kollektivi konsert proqramı ilə gənclərimizi təbrik etmişdir.

"XUDAFƏRİN"

HƏR ANI BİR XATİRƏ...

İlimiz mühüm hadisələrlə zəngindir. Builki əlamətdar hadisələrdən biri də "Xudafərin" qəzetinin 90 illik yubileyidir. Qəzet uzun, həm də şərəfli bir yol keçərək öz adını mətbuat tariximizə yazdıra bilib. "Lenin bayrağı", sonralar "Kolxozçu" adları altında işıq üzü görən qəzetimiz sovet hakimiyyəti illərinin ideoloji təbliğat vasitələrindən hesab edilirdi. Rayonumuzun ictimai-siyasi, mədəni həyatının da "güzgüsü" sayılırdı bu mətbu orqan. Azərbaycanın dövlət müstəqilliyini əldə etməsi mətbuatımız, o cümlədən "Xudafərin" adı ilə öz fəaliyyətini davam etdirən qəzetimiz üçün yeni üfüqlər açdı. Köçkünlüyün ilk illəri qəzetimiz üçün ən ağır illər sayıla bilər. Gələcək nəsillər mətbuat tariximizi tədqiq edərkən qəzetimizin köçkünlük illərindəki fəaliyyətini, mənəcə, ümumi şəkildə bele qiymətləndirəcəklər: Fədakarlıq. Ötən otuz ilə yaxın bir müddətdə qəzet ictimai əsaslarla fəaliyyət göstərmiş şəxslərin məhz fədakarlığı sayəsində işıq üzü görüb. Torpaqlarımızın, o cümlədən Cəbrayılımızın işğaldan azad olunması ilə "Xudafərin" qəzeti öz fəaliyyətinin daha mühüm bir mərhələsinə qədəm qoyub.

Cənab Prezident, Ali Baş Komandan oktyabr ayının 4-də Cəbrayıl rayonuna səfər edərək, rayon ictimaiyyəti nümayəndələri ilə görüşmüş, bir sıra mühüm obyektlərin təməl-qoyma mərasimlərində iştirak etmişdir. Sevin-dirici haldır ki, qəzetimizin baş redaktoru, AMEA-nın aparıcı elmi işçisi, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru Şakir Albaliyev də həmin görüşdə iştirak etmiş, şəxsən cənab Prezidentlə söhbət zamanı qəzetimiz barədə məlumat vermiş, qəzetin bir-neçə nüsxəsini ona təqdim etmişdir. Məncə, bu rayon qəzetlərindən biri üçün çox mühüm və qürurverici hadisədir, Müzəffər Ali Baş Komandanımızın mətbuata diqqət və qayğısının bariz nümunəsidir.

"Xudafərin" müstəqillik illərində və hal-hazırda "Xudafərin harayından qalan mən!..." loqosu altında işıq üzü görür. Torpaqlarımızın işğal altında olması ən başlıca harayımız idi. Müzəffər Ali Baş Komandanımızın rəhbərliyi altında qalib Azərbaycan əsgəri bu harayımıza hay verdi, yurd-yuvamız düşmən tapdağından azad edildi. "Xudafərin" harayı bununla bitib tükənmədi... "Gülüstan" və "Türkmənçay" müqavilələrindən günümüze yol alan bir harayımız var hələ... "Xudafərin" qəzeti bu yolda da öz missiyasını uğurla yerinə yetirmək əzmindədir.

Mən bu yazımda qəzetimizin son on ildəki fəaliyyətinə qısa da olsa işıq tutmaq istəyirəm. Qəzet 2009-cu ildən Şakir Albaliyevin baş redaktorluğu ilə "Açıq Səma" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılır, səhifələnilir və "Azərbaycan" nəşriyyatında çap olunur. Qəzet respublikamızın müxtəlif bölgələrində müvəqqəti məskunlaşmaq məcburiyyətində qalmış yurddaşlarımızı da çatdırılır. Həm sevincimiz, həm də kədərimiz qəzetimizin səhifələrinə "daşınır".

Arxivimdəki qəzet nüsxələrini vərəqləyərkən diqqətimi daha çox cəlb edən yazılar barədə qeydlərimi diqqətinizə çatdırmaq istəyirəm. "Müqəddəs yerlərin müqəddəs ağacı dağdağan" (Şakir Pirsədi, "Xudafərin", 17 mart 2009.) məqaləsində mif ilə reallıq oxucuya-təqdim edilir: "...Bu uzunömürlü və sağlam ağacın meyvəsi can dərmanı olmaqla təbiətdə reallığa söykənirsə, müqəddəs sayılmaqla insanı bəd nəzərlərdən hidz etməkdə də miflikiyə söykənir...". Əlisahib Əroğlulu "Cəbrayıl ziyarətçiləri" silsilə yazılarında belə qənaətə gəlmək olur ki, "ümumiyyətlə, Cəbrayılda müqəddəsliklə, gözəgörünməzlərlə bağlı yer-yurd adları, pirlər, ocaqlar saya gəlməzdi". Abdulla Şaqir mükafatı laureatı Vidadi Hübətovun milli-vətənpərvərlik ruhlu "Tüstü", "Vicdan ləkəsi", "Sınaq" və s. hekayələri, Azərbaycan Yazıçılar Birliyi Mingeçevir bölməsinin sədri İsmayıl İmanzadənin "Tanrıya yaxın adam" ("Xudafərin", 20 mart 2010.) məqaləsi, Bəhram Sarıcallının "Səngər qazma o yerlərdə..." adlı yurdhəsrətli qeydləri qəzetimizin səhifələrində dərc olunmuş yüzlərlə yazılardandır.

"Xudafərin" in 23 avqust 2011-ci il tarixli sayını nəzərdən keçirərkən "Bir könül ziyarəti" yazısı diqqətimi çəkdi. On bir il əvvəl Şakir müəllimlə birgə qocaman jurnalist Afər Əhmədovun ziyarətinə getmişdik, bu bir könül ziyarəti idi: "Afər müəllim qəzeti əlinə götürüb sanki onun üzünə, səhifələrinə əli ilə tumar çəkdi, bəlkə də, üreyində onu əzizlədi də, nə bilim, daha nələr keçdi üreyindən, onu bir Allah bildi,

bir də özü...". Bu könül ziyarətindən bir müddət sonra Afər müəllim qəzetimizin 80 illiyi münasibətilə təbrik yazısı göndərdi: "Qəzeti bu günlər yaşadanlar, onun şirinli-acılı anlarını çiyinlərində daşıyanlar görüşümə gəlmişdilər. Xeyli söhbətləşdik, mənə çəkib apardılar 60-cı illərin evlərinə... Fəxr edirəm ki, 3000-ci və 60 illik yubiley sayılarının materialları mənim qələməmin məhsullarıdır. Doğma yurdda isə sonuncu redaktor olmuşam. 100 illik yubileyini görəcək nəslimizə qıtbə edirəm. Mənim sevimli qəzetim, 80 yaşın mübarək!" Bu, Afər Əhmədovun son yazısı oldu. Məkanı cənnət olsun!

Bu sətirlərin müəllifinin "O kənd bizim kəndimizdi", Nazir Çərəkəzoglunun "Dağlarda ayaq izləri", Şakir Əliqoğlunun "Şuşa dumanını yaylıq eyleyib...", Mirzə Mirimlinin "Hər kəs öz taleyini yazır", Yusif Dirilinin "Bəlkə də, yaşardım bu ömrü hələ...", Əli Rza Xələfinin "Daha bir dağdağan elegiyası", Bayram Tumasqlu oğlunun "Yozulmayan yuxurlar", İsmayıl İmanzadənin "Cəbrayıldan qalan dünyam", Musa Aslanxanlının "Sularımız kəsilməsin", Malik Əhmədovun "Yaddaşa hopan ömür", İbrahimqızı Leylanın "Qiymətləndirilməyən sevgi" və s. yazılarda yurd ağrısı hakimdir. Qəzetimizin 80 illik yubileyi də bu əhval-ruhiyyəyə keçdi. Qəzetin redaktoru olmuş şəxslər - Adil Əbilov, Xasay Əliyev, Əfsər Məmmədov, İncilab Əliyev, Sırac Rüstəmov, Ədil Şərifov, Hafiz Hüseynov, Səməst Seyidəliyev, Afər Əhmədov, Seyfəddin Əliyev, Sahib Abdullayev, Şakir Albaliyev bu estafeti uğurla aparmış, qəzetin oxunaqlı, yaddaqalan olması üçün böyük əmək sərf etmişlər. Dünyasını dəyişənlərə Allahdan rəhmət, yaşay-anlara cənsağlığı arzulayıram. O, işıqlı şəxslərdən biri də Sırac Rüstəmovdur. Qəzetimizin 85 illiyi ərəfəsində Şakir Albaliyevin qələmə aldığı "Əməl dəftərimiz vərəqləndikcə..." yazısı ("Xudafərin", 29 dekabr 2016-cı il) diqqətimi çəkdi. Yazı uzun illər qəzetimizin məsul katibi və redaktoru vəzifələrində şərəflə fəaliyyət göstərmiş Sırac Misir oğlu Rüstəmovu həsr olunmuş "Müdrüklüyün zirvəsi" məqalələr toplusu ətrafında müəllifin qeydləridir: "...Vətən uğrunda onun əsgərləri döyüşüb canlarını fəda etdikləri kimi, qəzetin də üstündə öz yazı dəsti-xətti ilə jurnalist ordusu çalılıb fədakarlıq göstərmiş. Başqa sözlə, qəzetin yaşından, yubileyindən söhbət gedəndə, onun səhifələrində qələmləri ilə vuruşan-çarpışan ziyalılarımızın ömür kitabı, əməl dəftəri gəlib gözümüzün önündən keçir..."

Qəzetimizin yubiley yaşı keçilmiş şərəfli yola bir baxış məqamıdır. "Xudafərin" zamanın çağırışına hər an səs verib. 2016-cı ilin aprel döyüşlərindən sonrakı reallığı öz səhifələrinə gətirib. Ölkəmizin, demək olar ki, dünyanın nəzərləri Cəbrayılın yubileyinə yönəldən qəzetimiz də seyrçi mövqedə dayanmayıb. Hər sayının ən azından bir səhifəsini "Cəbrayılın xəbərləri" nə verib. Həmin silsilə yazıların müəllifi olaraq qürur hissi keçirir, şanlı tariximizin bu səhifəsini gələcək nəsillərin maraqla öyrənəcəyini düşünürəm.

"Xudafərin" in uğuru ilk növbədə onun baş redaktorunun gərgin əməyinin bəhrəsidir. Ölkə rəhbərimiz mətbuata həmişə diqqət və qayğı ilə yanaşmış. Sevin-dirici haldır ki, qəzetimizin baş redaktoru Şakir Albaliyev cənab prezidentin Sərəncamı ilə mətbuat sahəsindəki xidmətlərinə görə "Tərəqqi" medalı ilə təltif olunub. Bu, bir rayon qəzetinə, onun ətrafında cəmlənmiş ictimai fəalları əməyinə verilən yüksək qiymətdir.

"Xudafərin" Cəbrayıl Rayon İcra Hakimiyyətinin orqanıdır. Ötən uzun illər və xüsusilə son altı ildə qəzet rayon rəhbərliyinin daim diqqət mərkəzində olub və maliyyə dəstəyi alıb. Qəzetin daha məzmunlu və oxunaqlı olması üçün lazımı tədbirlər görülüb. "Xudafərin" inson bir ildəki saylarında verilən yazılarda yurda qayıdış, quruculuq, abadlıq işlərinə çağırış aparıcı leytmotivdir.

Sevimli qəzetimizin 90 illik yubileyi münasibətilə əziz həmkarlarımı, qələm dostlarımı təbrik edir, onlara uzun ömür, cənsağlığı, gələcək işlərində uğurlar arzulayıram! Arzu edirəm ki, "Xudafərin" bundan sonra yalnız xoş günlərimizin, uğurlarımızın müdəcəsi olsun. Yubiley yazın mübarək, sevimli qəzetim-"Xudafərin"im!

HİDAYƏT SƏFƏRLİ
"Xudafərin" qəzetinin baş redaktor müavini.

Şakir Əlif oğlu ALBALIYEV
AMEA Folklor İnstitutu,
filologiya üzrə fəlsəfə
doktoru, dosent,
albalievshakir@gmail.com

Məsələnin qoyuluşu: Xıdır Nəbi bayramının etnokulturoloji özünü-
təşkil və özünüifadə forması kimi öyrənil-
məsi öncə "mədəniyyət" konsepti ilə
əlaqədar bir sıra anlayışlara nəzər
salmağı tələb edir. Bu, ondan irəli gəlir
ki, Xıdır Nəbi bayramı ilə bağlı çox-
lu tədqiqatlar aparılırsa da, bu bayram
indiyədək hələ heç bir tədqiqatda
məhz "etnokulturoloji özünü-
təşkil və özünüifadə forması kimi"
dəyərləndirilməmişdir. Belə bir dəyərləndirmə
işini ilk dəfə burada həyata keçirdiyi
üçün məsələnin nəzəri əsaslarını
məntiqi baxımdan möhkəm şəkildə
qurmaq lazım gəlir. Bu işə bizdən
"mədəniyyət" anlayışının mənalər sistemində
nəzər salmağı tələb edir.

İşin məqsədi: Tədqiqatın aparıl-
masında əsas məqsəd Xıdır Nəbi
bayramının etnokulturoloji özünü-
təşkil və özünüifadə forması kimi araşdır-
maqdır.

Xıdır Nəbi bayramı, məlum ol-
duğu kimi, mənəvi mədəniyyət hadi-
səsidir. Bu, ümumi bir yanaşmadır.
Mədəniyyət, bildiyimiz kimi, qatbaqat
quruluşu malikdir. Xıdır Nəbi bayramı
nün bu sistemdə öz yeri, rolu, funk-
siyası var. Bunları aydınlaşdırmaq
üçün biz "mədəniyyət-ənənəvi mədə-
niyyət-etnokultura" sxemi üzrə hərəkət
etməliyik. Çünki Xıdır Nəbi bayramı:

ən ümumi planda - mədəniyyət
hadisəsidir;

tarixi-mədəni planda - ənənəvi
mədəniyyət hadisəsidir;

mədəniyyət-ənənəvi planda - et-
nokulturoloji hadisəsidir.

Vikipedik qaynaqda deyildiyi ki-
mi, "mədəniyyət adı altında, əsasən,
insan fəaliyyətinin ən müxtəlif təzahür
formaları nəzərdə tutulur. Buraya insa-
nın özünüifadə və özünü dərkini
bütün forma və üsulları, insan və top-
lumun vərdiş və bacarıqlarının hamısı
daxildir. Mədəniyyət insan fəaliyyəti-
nin davamlı formalarından təşkil olunur
və o, bu formalarsız yaşaya və mövcud
ola bilməz. Mədəniyyət - insa-
nı idarə edən, ona təsir edən qay-
dalar toplusudur. Mədəniyyətin mən-
şəyi insanın fəaliyyəti, idrakı və yaradıcılığıdır" [11].

"Mədəniyyət" anlayışına verilmiş
bu təhlildən aşağıdakı qənaətlər hasil
olur:

a) Mədəniyyət - insan fəaliyyəti-
nin istisnasız olaraq bütün sahələrini
əhatə edir. İnsanın həyatında elə bir
fəaliyyət növü, yaxud fəaliyyətin elə
bir təzahür forması qalmır ki, bu an-
layışın mənə çevrəsinə daxil olmasın.
Ən başlıcası, mədəniyyət özünüifadə
və özünüdərkə bilavasitə bağlıdır.
Yeni mədəniyyət özünüifadə və
özünüdərk formalarının məcmusu-
dur. "Mədəniyyət" anlayışının bu
aspektini Xıdır Nəbi bayramı özündə
bütövlükdə ehtiva edir. Bu bayram da
xalqın etnokulturoloji özünü-
təşkil və özünüifadə formalarından
(modellərindən) biridir. Xalq özünü bu bayram
vasitəsilə bir etnos kimi yenidən təş-
kil edir və bu özünü-
təşkil vasitəsilə özünü həm də bir milli toplum kimi
ifadə etmiş olur.

b) Mədəniyyətin insan fəaliyyəti-
nin davamlı formalarından təşkil olun-
ması xüsusiyyəti Xıdır Nəbi bayramı-
na bilavasitə aiddir. Bu mərasim

Xıdır Nəbi bayramı etnokulturoloji özünü- təşkil və özünüifadə forması kimi

kompleksində nə varsa - hamısı əsrlər
boyu sabit davranış formulları kimi
qalır, dəyişmir və insanı idarə edən
qaydalar toplusu kimi çıxış edir.

c) Xıdır Nəbi bayramının da mən-
şəyi, mənşəyi insanın davamlı fəaliyyəti,
mifdən başlanmaqla davam
edən əqli-idrakı və poetik yaradıcılığı-
dır.

Xıdır Nəbi bayramı tarixi-mədəni
baxımdan ənənəvi mədəniyyət, yaxud
başqa adı ilə desək, xalq mədə-
niyyəti hadisəsidir. Vikipedik qaynaq-
da deyildiyi kimi: "Ənənəvi mədə-
niyyət - ənənəvi cəmiyyətin mədə-
niyyətidir. Bəzən bu termin "xalq mə-
dəniyyəti" mənasında işlədilir. Ənənə-
vi mədəniyyət sabit və dinamik
(hərəkətli - Ş.A.) olmayan mədə-
niyyətdir. Bu mədəniyyətin səciyyəvi
xüsusiyyəti ondan ibarətdir ki, onda
dəyişikliklər o qədər ləng gedir ki, on-
ları həmin mədəniyyətin kollektiv şü-
ru təsbit edə, müəyyənləşdirə bilmir"
[12].

Xıdır Nəbi bayramına "ənənəvi
mədəniyyət" anlayışının bu mənə sa-
həsində nəzər saldıqda aşağıdakılar
aydın olur:

a) Xıdır Nəbi bayramı da, heç
şübhəsiz, ənənəvi cəmiyyətin mədə-
niyyətidir. Ənənəvi cəmiyyət - ənənə-
vi düşüncə ilə yaşayan cəmiyyət de-
məkdir, yəni o cəmiyyət ki, əsrlərin,
minillərin adət-ənənələrini özündə
yaşadır. Xıdır Nəbi bayramının nüvə-
sində "ilk əcdad" mifinin durduğunu
nəzərə alsaq, bu bayram onu yaşa-
dan ənənəvi cəmiyyətin minillərin
fövqünə qalxan şüur tarixini də ifadə
edir.

b) Ənənəvi mədəniyyət sabit,
dəyişməz, qeyri-hərəkətli davranış
formullarından təşkil olunur. Bunu biz
Xıdır Nəbi bayramında aydın şəkildə
müşahidə edirik. Bu bayram komplek-
sini təşkil edən mərasimi hərəkət for-
mulları onu yaşadan cəmiyyətin ictimai-
iqtisadi inkişafında hansı dəyişikliklərin
baş verməsindən asılı olmayaraq,
sabit şəkildə qalır. Yeni insa-
nlar Xıdır Nəbi bayramını əsrlər
öncə "necə" qeyd edirdilərsə, indi də
"elə" qeyd edirlər. Bu halda sual mey-
dana çıxır: əsrlərin dəyişməsi bayra-
ma öz təsirini göstərməmişdirmi? Tə-
bii ki, göstərmiş və bayramın istər ge-
dişatında, istərsə də onu təşkil edən
elementlərin mənasında müəyyən
dəyişikliklər baş vermişdir. Lakin bu
dəyişikliklər, yuxarıdakı tərifdə gös-
tərdiyi kimi, "o qədər ləng" getmişdir
ki, "Xıdır Nəbi" mədəniyyətinin da-
şıyıcılarının malik olduğu "kollektiv
şüur" onu "təsbit edə, müəyyənləşdi-
rə" bilməmişdir. Yeni xalqa həmişə
elə gəlmişdir ki, onun bayramı, onun
adətini dəyişməzdir.

c) Burada əsas olan amillərdən
biri ənənəvi şüurda kollektiv
özünəmənasib məsələsidir. Ənənə-
vi cəmiyyətlər daim qədimlərdən gələn
həyat tərzi, adət-ənənələri qorumağa,
davam etdirməyə çalışır və ənənəvi
olanın təhrif edilməsini, dəyişdirilməsini,
dağılmasını qəbul edə bilmir. Nəsil-
lər arasında ziddiyyətlər də bununla
bağlıdır. Bir nəsil özündən əvvəlki
nəslə, adətən, "Bizim vaxtımızda belə
deyildi, indikiylə pozulublar" deyərək
bəyənir. Bu cəhətdən, ənənəvi şüur
xalqı ənənə çərçivəsində yaşadan
formulları qoruyur. Xıdır Nəbi bayramı
da ənənəvi cəmiyyəti qoruyan, onu daim
təzələməklə yaşadan özünü-
təşkil və özünüifadə formasıdır.

Xıdır Nəbi bayramı etnik-mədəni
miqyasına görə etnokulturoloji hadi-
sədir. Vikipedik qaynaqda deyilir: "Et-
nokultura - sosial-mədəni fonun bir
hissəsi olub, tarixlə müəyyənləşən
mənaya malikdir. Etnokulturaların
toplusu əlvanlıq və etniküstü qovuş-

ma yaradır və beləliklə, etnokulturaları
"etniküstü mədəniyyətin" müstəqil inki-
şaf edən... elementi kimi nəzərdən
keçirmək olar" [13].

Bu tərifdə bizim diqqətimizi cəlb
edən əsas cəhət "etnokultura" anlayışının
tarixən müəyyənləşən mənaya malik
olması və "etniküstü mədəniyyətin"
elementi olmasıdır. Xıdır Nəbi bayramını
etnokulturoloji səviyyəyə qaldıran da elə
bu cəhət, yəni onun etniküstülüğünün
tarixi inkişafı müəyyənləşməsidir.

Xıdır Nəbi bayramı həm fiziki,
həm də etnik coğrafiyası baxımından
nəhəng hadisədir. O, türk xalqlarının
əksəriyyətini əhatə edir. Digər tərəfdən,
Xıdır Nəbi bayramında mifologiya ilə
dinin, ərəb Xızır kultu ilə türk Xıdır
kultunun qovuşmalarının da öz növbə-
sində İlyas kultu və iranlıların Novruz
kultu ilə qarışması bu bayramı etniküstü
mədəniyyət hadisəsinə çevirmişdir. Bu
cəhətdən, Xıdır Nəbin etnokulturoloji
mahiyəti onun bir tərəfdən konkret etnik
toplumla bağlılığında ifadə olunursa, o
biri tərəfdən, etniküstü hadisə olması
ifadə olunur. Bayramın etnokulturoloji
əlvanlıq bünövrəsidir. O, bir ritual sistemi
kimi etnik olanı da, etniküstü olanı da
özündə birləşdirir.

Xıdır Nəbi bayramının etnokulturoloji
xüsusiyyətləri onun özünü-
təşkil və özünüifadə formaları vasitəsi ilə
gerçəkləşir.

**Etnokulturoloji özünü-
təşkil** - etnosun özünü etnik sistem kimi
yenidən təşkil etməsi;

Etnokulturoloji özünüifadə - et-
nosun özünü müxtəlif simvollar vasitə-
silə ifadə etməsidir.

Etnik özünü-
təşkil və özünüifadənin əsasında milli
kimlik sxemləri durur. Bu cəhətdən:

Milli kimlik sxemləri - konkret et-
nosun, xalqın özünüyaşatma model-
ridir. Xalq özünü yaşatmaq üçün daim
özünü müəyyən model-formullar əsa-
sında təzələyir. Həmin model-formul-
ların əsasında konkret sxemlər durur.
Bu sxemlər hər bir xalqın etnik kimliyini
müəyyənləşdirən genetik əlamət və
xüsusiyyətlərin sistemidir. Bu əlamət
və xüsusiyyətlərin birlikdə **milli
mentaliteti** təşkil edir.

Milli mentalitet ilk növbədə milli
ruhun ifadəsidir. V.X.Bolotokov və
A.M.Kumikov yazırlar: "Milliliyin
müəyyənlilik prinsipi, onun dominant
xassəsi daha çox mənəvi olaraq özünü
göstərir. Millətin ruhu mənəvi
aləmin mürəkkəb anlayışdır" [6, s. 79].

Bu cəhətdən, Xıdır Nəbi bayramı
etnik özünüifadə forması kimi bütün
mənası etibarilə onu yaşadan cəmiyyətlərin
milli ruhunu, mənəvi keyfiyyətlərini
özündə əks etdirir. Yeni bu bayram
başdan-başa xalqın ruhunu

ifadə edir.

Millilik xalqın milli kimliyini
müəyyənləşdirən əlamət və cəhətlərin
sistemidir. D.Yıldırım yazır: "Millətləri
biri-birindən ayıran və biri-biri ilə
əlaqələrini nizamlayan mədəniyyət
başlıca olaraq millilik xarakteri kəsb
edir" [5, s. 37].

Xıdır Nəbi bayramının birləşdir-
diyi xalqlar milli baxımdan özünəməx-
sus keyfiyyətlərə malik olsalar da, bu
bayram etnokulturoloji (etniküstü) ha-
disə kimi onları birləşdirir.

Xıdır Nəbi, digər tərəfdən, milləti
millət kimi təşkil edən, onun milliliyini
şərtləndirən etnik özünü təşkil və
özünüifadə modelidir. Ağayar Şükürovun
kitabında "millət" in belə bir tərifini
oxuyuruq: "Millət - insanın tarixən
əmələ gəlmiş sabit birliyi ki, bu da dil,
ərazi, iqtisadi həyat birliyi, mədəniyyət
ümumiliyində təzahür edən mənəviyyət
birliyi zəminində meydana çıxmışdır" [4,
s. 425].

Bu fikirdə mövzumuz baxımından
diqqətçəkən əsas cəhət milləti yara-
dan faktorlardan birinin "mədəniyyət
ümumiliyində" təzahür etməsidir. Bu
cəhətdən, Xıdır Nəbi bayramı etnik
özünü-
təşkil modeli kimi, etnosu təşkil
edən fərdləri ümumi mədəniyyət mo-
delində birləşdirməklə onları millətə
çevirən faktor kimi çıxış edir.

Xıdır Nəbi milli mədəniyyət hadi-
səsi kimi bütövlükdə milli xarakteri
ifadə edir. Bu, Nizami Cəfərovun yaz-
dığı kimi, ondan irəli gəlir ki, "milli
mədəniyyət, mill təfəkkür və milli mö-
vcudluq - bunların dialektik münasibəti
milli xarakteri verir... Milli mədəniyyət
isə milli xarakterin bilavasitə göstəricisidir
- bu anlayışda xalqın bütün tarixi boyu
yaratdığı nə varsa, hamısı ifadə olunur"
[1, s. 16].

Bütün bunlar göstərir ki, Xıdır Nəbi
bayramı milli özünü-
təşkil və özünüifadə forması kimi "milli
mentalitet - milli xarakter" anlayışı ilə
sax kildə bağlıdır. Bu cəhətdən, Xıdır Nəbi
milli psixologiyanın xüsusiyyətlərini
özündə simvollaşdırır. K.Q.Yunq yazır ki,
"Bizim təhtəşüurumuz bizim bədənimiz
kimi keçmişin izlərini özündə əks etdirir.
Biz yalnız bioloji varis olaraq deyil,
psixoloji varis kimi də doğuruq. Bu və ya
digər mərhələdə görüş və təcrübə ayrılır.
İnsan bədənini özünü bütün orqanların
muzeyi olaraq göstərdiyi kimi, psixologiya
da nəslin tarixi təcrübəsini əks etdirir"
[10, s. 134].

Bu fikrin işığında Xıdır Nəbi bayramına
nəzər saldıqda bu qənaətə gəlmək
olur ki, bu bayram həm də təhtəşüuri
psixologiyanın daşıyıcısıdır. Onun nüvəsini
mif təşkil edir. Mif isə təhtəşüuru ifadə
edir. Bu cəhətdən, Xıdır Nəbi bayramının
özünü-
təşkil modellərinin əsasında mifik kos-
moqoniya - yenidən yaradılış durur.

Xıdır Nəbi bayramı xalqın emosiyalar-
ının - hisslər dünyasının kütləvi
modellər vasitəsilə ifadəsidir. Bayram
üçün xarakterik olan əsas hisslər
ümid, sevinc, gələcəyə inam hissləri-
dir. Bu hisslərin əsas xüsusiyyəti on-
dan ibarətdir ki, onlar fərdi əlaqə
bərabər, həm də kollektiv emosiya ki-
mi çıxış edir. Fərdi emosiyaları kollektivləşdirən
Xıdır Nəbin etnik özünü-
fadə modeli olmasıdır. Yəni burada
bütün hisslər ümumi ahəngə köklənərək,
kollektiv emosiya şəklində ifadə olunur.
L.N.Qumilyovun yazdığı kimi: "Etnik diaq-
nostikanın əsasında hissiyyət dayanır.
İnsan öz etnosuna uşaqlıqdan mənsub
olur" [7, s. 49]. Q.Əliyevin də göstərdiyi
kimi: "Mentalitet fərdi və kollektiv şüurun
spesifik səviyyələrini xarakterizə edir"
[3].

Xıdır Nəbi bayramının etnokulturoloji
hadisə olması onun etniküstü keyfiyyətləri
ilə müəyyənləşir. B.F.Parsinev yazır ki,
"məhz başqaları ilə qarşılıqlı ziddiyyət
zəminində daxili etnik ümumilik möhkəmlənir,
etnik fərqlər meydana çıxır" [9, s. 95].
Belə ki, müxtəlif etnoslar, yaxud eyni
etnos məxsus xalqlar arasında olan qarşılıqlı
ziddiyyətlər hər bir xalq daxilində etnik
ümumiliyi möhkəmləndirir. Lakin bu
prosesdə elə mexanizmlər vardır ki, məhz
qarşılıqlı ziddiyyətlərin fəvqünə qalxaraq
müxtəlif xalqları birləşdirir. Xıdır Nəbi
belə mexanizmlərdən biridir. Çünki o, eyni
etnos daxilində olduğu kimi, müxtəlif
xalqlar arasında da vahid etnik özünü-
təşkil modeli kimi çıxış etməklə onları
birləşdirir.

E.Əliyev yazır: "Mentalitet - konkret
mədəniyyət və psixologiyaya malik olan
bir xalqın integral xarakteristikası olub,
özündə bu kateqoriyaları saxlayır: fərdi,
kütləvi, ictimai şüur, özünü dərk etmə
və düşünmə, dünya-görüşü, milli ənənələr,
mədəniyyətdə universalıq, ictimai rəy,
ümumi intellekt, təfəkkür dominantlığı,
siyasi şüur, siyasi mədəniyyət, kütləvi əhvali-
ruhiyyə və s." [2].

Bu tərifdə mentalitetin "mədəniyyətdə
universalıq" kateqoriyası olması diqqəti
cəlb edir. Xıdır Nəbi bayramı etnik
özünüifadə modeli kimi mədəniyyətin
məhz universalıq mexanizmi (formulu) kimi
çıxış edir.

H.Quliyev yazır ki, "mentalitet mədəniyyətin
milli özünəməxsusluğu (ona xas olan
şüur tipini, həyat tərzi, ənənələri və s.)
göstərən ümumişlək elmi kateqoriyadır"
[8, s. 5].

Bu fikrin işığında Xıdır Nəbi bayramına
etnokulturoloji özünü-
təşkil və özünüifadə forması kimi yanaşdıqda
görürük ki, bu bayram mədəniyyətin
milli keyfiyyət və xüsusiyyətlərini, başqa
sözlə, milli şüurun növünü, milli həyat
tərzi, milli ənənələri ifadə edir.

İşin elmi nəticə və yenilikləri:
Beləliklə, Xıdır Nəbi bayramının milli
özünü-
təşkil və özünüifadə formaları bayramın
aşağıdakı keyfiyyətlərində üzə çıxır:

a) Xıdır Nəbi bayramı etnik özünü-
təşkil formasıdır: xalq bu bayram vasitə-
silə ritmik olaraq özünü yenidən təşkil
edir.

b) Xıdır Nəbi bayramı etnik davranış
modelidir: xalq bayramın davranış
modellərini kütləvi şəkildə icra etməklə
vahid toplum kimi təşkil olunur.

c) Xıdır Nəbi bayramı özünüifadə
formasıdır: xalqın bütün ümummilli
dəyərləri bu bayramın simvolları vasitə-
silə ifadə olunur.

ç) Xıdır Nəbi bayramı milli kimliy-
in ifadə və özünü-
təşkil formasıdır: xalq bu bayramda
qorunub qalmış milli özünü-
təşkil sxemləri əsasında özünü yenidən
yaradır.

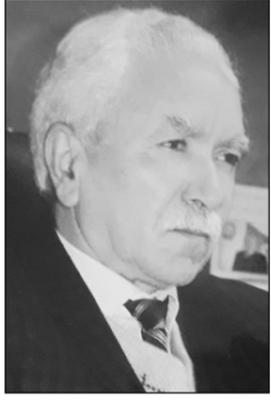
d) Xıdır Nəbi bayramı kollektiv şüur
formasıdır: xalq bu bayram vasitə-
silə onun bütün fərdlərini birləşdirən
kollektiv düşüncəni aktuallaşdırır.

Ə D Ə B İ Y Y A T

1. Cəfərov, N. Azərbaycanşünaslığa giriş / N.Cəfərov. - Bakı: Az.ATA M, - 2002, - 600 s.
2. Əliyev, E. Azərbaycan mentaliteti haqqında // "Xalq qəzeti", - 20 dekabr - 1998.
3. Əliyev, Q. Mentalitet: milli ləyaqət ölçüsündə // "Azərbaycan" qəzeti, - 6 aprel, - 2001.
4. Şükürov, A. Fəlsəfə / A.Şükürov. - Bakı: Adiloğlu, - 2002, - 490 s.
5. Yıldırım, D. Sözlü Kültür və Folklor Anlayışları Açısından Düşüncələrim // Türk bitiyi, - Ankara, - 1988, - s. 31-52
6. Болотоков, В.Х. Национально-психологические проблемы в русском зарубежье / В.Х.Болотоков, А.М.Кумыков. - Москва: Наука, - 1997, - 339 с.
7. Гумилев, Л.Н. Этногенез и биосфера человека / Л.Н.Гумилев. - Ленинград: ЛГУ, - 1989, - 496 с.
8. Кулиев, Г. Архетипичные азербайджанцы: лики менталитета / Г.Кулиев. - Баку: Йени Несил, - 2002, - 246
9. Парсинева, Б.Ф. Социальная психология и общественная практика / Б.Ф.Парсинева. - Москва: Наука, - 1966, - 291 с.
10. Теория личности в западноевропейской и американской психологии / - Самара: Бахрах, - 1996, - 401 с.
11. ru.wikipedia.org wiki Культура
12. ru.wikipedia.org wiki Традиционная культура
13. yandex.ru question art Что такое этнокультура?

Sonu vüsalla bitən həsrət şeirləri

Əjdər Yunus Rza - 70

Şair Əjdər Yunus Rza yaşının 70-ci baharında "Həsretlə vüsəlin arasındayam" adlı kitabı ilə oxucuların görüşünə gəlir. Bu 70 illik ömür yolunun çox xeyli bir hissəsini - 30 ilə yaxın bir dövrü doğulduğu torpaqdan, Cəbrayıldan, Xələflidən, Gərdubaba dağının ətəklərindən didərgin yaşayıb. Bu uzun illərin ayrılığı zaman-zaman şairin qələmində həsrət notları üstündə könlülləri sızıldadıb, qəlbləri titrəyib, ürəkləri məhzun duyğularla kövrəldib. Elə bil ki, Əjdər Yunus bir şair kimi qələmi ilə bu vətən həsrəti adlı nisgillə cəngə-cidala çıxıb, axır ki, o, bu mübarizədən ilahinin kərəmi sayəsində qalib çıxdı.

**Xocalını unutmğa yox haqqım,
Tapdanıbdı o torpaqda çox haqqım.
Durur hələ qılınc haqqım, ox haqqım,
Qisasımı almayınca ölmərəm.**

Bax beləcə, illərcə qələmi ilə haqqın keşiyində car çəkdi, vətən oğullarını bir yazar kimi şəhidlərin qisasını almağa səslədi. Əlbəttə ki, bu çağırış, bu səsləniş müəllifin könlü dünyasından qopan iniltilər, hayqırtılardır və Allah-təala da qəribin duasını, yalvarışını, ricasını, iltimasını, səsinə-harayını eşidir. O ki, ola həssas qəlblə bir şair bəndənin harayı ola:

**Ötənləri yada salıb
Xəyallara dal, ay könül.
Dağlarına həsrət qalıb
"Baş dübeyti" çal, ay könül.**

Göründüyü kimi, Əjdər müəllim vətənlə keçən bəxtəvər illəri yada salıb kövrəlir, dağlar həsrətli olan könlünün sarı simini sızıldadıb, bu sarı simin üstündə "Baş dübeyti" havası çalır və bu havaya - bu nəgməyə köklənib, həsrətə ton qoymağı arzulayır. Ə.Y.Rzanın illər uzununu həsrət üstündə pərdə-pərdə dillənən misraları ilahidən gələn hax nidası kimi eşidildi çox şükür ki. Onun həsrət üstündə qoşduqları sanki cəng meydanına girməmişdən öncə Dəli Koroğlunun sazını sinəsinə basıb, bütün dəlillərini döyüşə ruhlandırmasına bənzəyir. Çünki Koroğlunun sazı-sözü, söz qoşub cəngi üstündə oxumağı əslində döyüş öncəsi əsgərlərini (dəlillərini) döyüşə səfərbər etməyə yönəlmiş bir psixoloji döyüş hazırlığı mərhələsidir.

Azərbaycan xalqının mifoloji təfəkküründə qəhrəmanlıq, yenilməzlik simvolu kimi oturmuş Koroğluluq əhvali-ruhiyyəsi həmişə igidlərimizi qəhrəmanlıq göstərməyə ruhlandıran bir akkumulyasiya rolunu oynayıb. Döyüş öncəsi Koroğlunun dəlilləri saz çalıb sözü-qoşquları ilə döyüşə ruhlandırması kimi ədəbi faktor da müasir dövrimizdə yazarlarımızın qələmindən çıxan vətənpərvərlik, mübarizə əhval-ruhiyyəli yazılarla paralellik təşkil edir. Elə Əjdər Yunus Rzanın da 30 ilə yaxın dövr ərzində həsrət nisgilli misraları bu sıradan bir örnekdir:

**Qoy tutum əlindən, üzü yoxuşa
Dirənmiş yolları çatdırmaq başa.
Nə o sal qayaya, nə baxaq daşa,
Yurdumuz-yuvamız qalıbdır darda,
Qayıdaq, əzizim, qayıdaq yurda.**

Beləcə, "üzü yoxuşa dirənmiş yolları başa çatdırmağı" arzulayan şair bununla yurda-doğma vətənə, Qarabağa dönüş etməyə səsləyir oxucularını. Özü də bu dönüşdə qarşıya çıxacaq sadə daşa, sıldırımlı qayaya mehəl qoymadan inamla, təpərlə irəliləməyi və həsrətə birdəfəlik son qoymağı israrla təkid edir. Bu israrlı təkidlərin axır ki, bir əməli nəticəsi olacağına şair intuisiyası əmin idi:

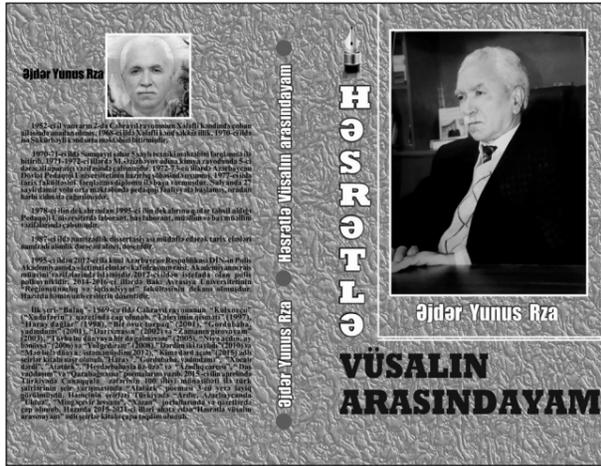
**Vüsalla hicranın arasındayam,
Tezliklə vüsala qovuşacağam.
Eşib kül altından götürüb qoru
Yurdumda təzədən alışacağam.**

Beləcə "vüsalla hicranın arasında", necə deyirlər, əraf mərhələsindən keçməklə yurda qovuşacağına inanən Əjdər Yunus Rzanın üreyində misra-misra

tumurcuq bağlayan arzuları axır ki, çırtladı, gül açdı, reallaşdı. 4 oktyabr 2020-ci ildə doğma Cəbrayılın ya-dellilərdən azad edildiyi gün uçmağa qanadı olmadı sevindiyyindən:

**Mən yurdsuz-yuvasız deyiləm daha,
Mənim də öz kəndim, öz şəhərim var.
Zülmət gecələrin bağırını yarıb
Doğulan Günəşim, al səhərim var,**

Mənim də öz kəndim, öz şəhərim var, - deyə uca səslə sevincini az qala bütün dünyaya eşdirmək istədi. Bununla demək istədi ki, axır ki, həsrət nisgilli məhzun duyğularım vüsəl üstə oxuyan bülbülün xoşbəxtlik nəğməsi kimi təzələndi. Əlbəttə ki, bu vüsəl sevincini bizə yaşadan Ali Baş Komandanımızın rəşadətli sərkərdəliyi ilə Azərbaycan əsgəridir, Azər-

baycan ordusudur. Odu ki, şeirlərdən birində deyir ki:

**Önündə baş əyirəm müzəffər ordumun,
Yağışa qan ağıladan məğrur Boz Qurdumun.
Şəhidlərin qanıyla gül açmış Yurdumun,
Qayasından, daşından, düzündən öpürəm.**

Torpaqlarımızı yağlı düşmənlərdən azad edən ordumuza minnətdarlıq duyğularını dilə gətirən Əjdər Yunus Rza axır ki, bir gün uzun yolların damarını yığıb əlinə, üzü yurda doğru baş alıb getdi. Doğma Cəbrayılımızı, doğulduğu kəndi, yaşadığı evi yarı kəndə, yarı sevincle dolu olan göz yaşları içində ziyarət etdi. O meqamın təsvirini verən kəderəngiz bir həyat səhnəsi yaratdı şeirində:

**Baxdım hər tərəfə gözü doyunca,
Kimsə yox üstümə yüyürə, qaça,
Mənə sarılmağa qolunu aç...
Ay səssiz, kimsəsiz uçub divarım,
Xoş gördük!**

**Otuz il ağlayıb-sızlayıb yazdım,
Xəyalən yüz kərə yollarda azdım.
Uzaqdan uzağa məzar da qazdım,
Ay məni gözəylən tənha məzarım,
Xoş gördük!**

Mütəəssiredici bir həyat tablosudur: 30 illik ayrılıqdan sonra doğma kəndinin görüşünə gedən şairi qarşılamaq üçün heç kim yoxdur. Təsədüfi deyil ki, bir şeirində yazır ki, "Mənim çəkdiyimi bilməkdən ötrü mənim çəkdiyimi çəkəsen gerek". Yəni bu acı mənzərənin nə demək olduğunu qürbət acısı - elindən, yurdundan didərgin olmaq əzabı yaşayanlar bilər. Yurdu xarabazarılaşmış, evləri sökülüb tar-mar edilmiş Əjdər müəllim səssiz-kimsəsiz, uçub divara üzünü söykəyib, hiçqırır, 30 il geridə qalmış xoşbəxt illərdən heç bir nişanə tapmayıb, ağrı-acı içində yenə də "xoş gördük!" deyir. Çünki bura onun dünyaya göz açdığı diyardır, uşaqlığını, gəncliyini qoynunda keçirdiyi doğma əziz vətəndir. Düşmənlərin xarabazarlığa çevirdiyi vətəni yenə də vətənin qurub-yaradan övladları güllü gülüstana çevirəcəklər. Əbəs deyildir ki, Vətən müharibəsindəki Qələbəmizin 1-ci ildönümü işığında qələmə aldığı "Qarabağname" poemasında da şair bir çox lirik duyğularla yanaşı sabaha inamını da ifadə etmiş, həsrətdən vüsala gedən yolumuzun işıqlı olacağına əminliyini bildirmişdir.

İşğaldan azad olunmuş torpaqlarımızda dinc-mədənli quruculuq işlərindən bəhs edən əsərlər yazmaq arzulayıram sizə, Əjdər müəllim. Vətən torpağında yaşayıb-yaratmaq hər birimizin nəsibi olsun!

**Şakir ALBALIYEV,
filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent**

SƏN AZADSAN, PİRƏSƏD!

Şakir Albaliyevin 28 ildən sonra PİRƏSƏD piri-nə ziyarətinə həsr etdiyi ağrılı, sızılıtlı, ürəkdağlayan hekayətini böyük həyəcanla oxudum. Yazını oxuduqca mənə elə gəlirdi ki, müəllif sanki əlimdən tutaraq mənə də özü ilə oralara aparırdı...

...Erməni vandallarının insan ağına gəlməyən vəhşiliklərini sanki mən də görürdüm... Şakir müəllimlə bərabər mən də ürək ağrıdan səhnələri seyr edirdim... Seyr etmirdim, yanırıdım, yaxılırdım, üzülürdüm... Arabir ələrimin arxası ilə kövrəlmiş göz-

lərimin yaşını silirdim...

28 il öncə ağır döyüşlər getmiş bu ərazilərdə yandırılmış texnikalarımızın və itirdiyimiz igidlərimizin meyitlərinin yerində sıradan çıxmış erməni məşinlərini, tanklarını və leşlərini gördükcə bir qədər sakitləşirdik...

Gəzə-gəzə gəlib PİRƏSƏD piri-nə çatmışdıq. Pirin ətrafında basdırılmış müdrik insanların qəbirələrinin sındırılmış, aşırılmış baş daşlarından başqa demək olar ki, bir nişanə qalmamışdı... Bu qəbirələrdən biri də Şakir müəllimin atası Əlif kişinin qəbrinə bənzər bir baş daşı idi... Albali kişinin atası Hacı Mirimin də qəbrini dağıdılmış, baş daşı isə aşırılmışdı...

Şakir müəllimin daha bir acı xatırlaması PİRƏSƏD adlı kəndlərinin dini təriqətlərinin mənbəyi kimi 1938-ci illərdə repressiyaya məruz qalmasıdır. Ev-əşikləri dağıdılmış həmkəndliləri qonşu kəndlərdə məskunlaşaraq özlərinə yeni yurd-yuva qursalar da, ruhən PİRƏSƏDdən ayrılı bilmirlərmiş. Daim PİRƏSƏD həsrətilə, doğma ocaq yanğısıyla yaşamışlar... Nəhayət, 1990-cı illərdə kəndin bir neçə sakini, o cümlədən Əlif kişi PİRƏSƏD gələrek özlərinə yaşayış yeri tikəlsələr də, orada çox yaşamaq onlara qismət olmamışdır. Bu defə onlar erməni vandallarının təzyiqlərinə

məruz qalıb yurdlarından pərən-pərən düşmüşlər...

Şakir müəllimin daha bir ürəkya-dırıcı xatırlatması PİRƏSƏD ocağının 200 metrliyində Əlif kişinin tikdiyi yeni yurdundan xarabalıqları ilə bağlı oldu. Dediyyə görə Milli Orduda olduğu ərəfədə o evdə bir gecə qalıbmış...Və mən "PİRƏSƏD piri-nə ziyarət" yazısını oxuduqca müəllifin o yeni yurdlarının xarabalıqları arasında gəzdikcə, əlini o daşlara çəkərək necə sızıldamasını, odsuz-ocaqsız yanaraq tüstülənməsini sanki görürdüm...

Bütün bunlarla yanaşı digər təriqətlərin İslamdan və müsəlmanlardan qorxması və çəkinməsindən qaynaqlanan bir qorxunun təsirinin vandal nəticəsinin canlı şahidi kimi çox üzülürdüm... Vətəndaş olduğum bir ölkədə milli və dini azadlığın inkişafı üçün hər bir şərait yaradılmışdır. Ölkəmizdə digər dini icmalar, qanunvericilik çərçivəsində, sərbəst qeydiyyatdan keçmək və fəaliyyət göstərmək imkanına malikdirlər. Bunun əksinə olaraq, bir çox Qərbi Avropa ölkələrində son onillikdə "islamofobiya" geniş yayılmışdır. Belə ideologiyaların dəstəklənməsi ekstremist qüvvələrin baş qaldırması və yayılmasına zəmin yaratmışdır. Belə meyllərin genişlənməsinin əsas səbəblərindən biri bu ölkələrdə dövlət tərəfindən (yarı örtülü olsa da) müvafiq siyasətin yeridilməsidir.

İslamofobiyanın ortaya çıxmasının ən böyük səbəblərindən biri İslamın həyat bəxş edən prinsiplərindən insanların təsirlənməsidir. Çünki İslamın həyat bəxş edən, yol göstərən və doğru istiqamətə yönəldirən müddəaları başa düşüldükcə, İslama qarşı mübarizə aparən qurumların heç bir şansı qalmayacaqdır. Cəmiyyətə sülh, əmin-amanlıq, xoş münasibət və anlayış təlqin etmək yerinə, düşmənçiliyi aşılamaq bu vandal dəstələrin fəaliyyətinin özəyi məhz bu qorxu səbəbilə meydana çıxmaqdadır.

Ermənilərin Dağlıq Qarabağda dağıtdığı Qarabağ xan sarayı, Xan qızı Nətəvanın sarayı, Hacı Quluların mülkü, Yuxarı Gövhər ağa Məscidi, Aşağı Gövhər ağa məscidi, Saatlı məscidi, Cülmə məscidi (Ağdam), Vaqif türbəsi, Bülbülün ev-muzeyi (Şuşa), Çörək muzeyi (Ağdam) və yüzlərlə abidələr, ziyarət yerləri, pirlər vardır. PİRƏSƏD ocağı da İslamofobiyanın qurbanlarından biridir.

Müsəlmanlar İslamın erkən çağlarından etibarən fərqli dinlərlə mənsub insanlarla bir arada yaşama təcrübəsinə sahib olmuşdurlar. İslamın müqəddəs kitabı "Qurani-Kərim" in açıq-aşkar dilə gətirdiyi "Dində məcburiyyət yoxdur" hökmü başqa dinlərlə mənsub olan insanlarla münasibətlərin sülh çərçivəsində həyata keçməsinə zəmin yaratmışdır.

Xəyalən getdiyim, erməni faşizminin qurbanı olmuş PİRƏSƏDdən ayrılarkən dilimdən qeyri-ixtiyari bu kəlmələr qopdu:

- Sən azadsan, PİRƏSƏD!

**İsmayıl Qəzənfər oğlu Məcidli
Aqrar elmlər üzrə fəlsəfə doktoru, dosent**

Vətən torpağı uğrunda zamanbaxan qurbanlar vermişik. Özlərini vətən yolunda fəda edib, canlarından keçən igid oğul və qızlarımızı xalqımız müqəddəs şəhidlik mərtəbəsində tutub, əziz və unudulmaz xatirələrini həmişə hörmətlə anmışdır. Qarabağ uğrunda döyüşlərdə də, 1990-cı ilin 20 Yanvarında da özlərini azadlıq yolunda qurban verənlərimiz nəsillərdən-nəsillərə, əsrlərdən-əsrlərə şanlı qəhrəmanlarımız kimi daim yad ediləcəklər.

Mən bu yazımda həssas bir məqama aydınlıq gətirməyə çalışacağam. Yazıçılar, şairlər, alimlər, görkəmli mütəfəkkirlər, dahi şəxsiyyətlər öz yaradıcılıq dühaları nisbətində xalqımız tərəfindən daim anılır, özlərindən sonra qoyub getdikləri mənəvi irsləri sayəsində yad olunur, yaşayırlar. Şəhidlərimiz də öz igidlikləri ilə həmişə xatırlanıb, xalqımızın yaddaşında yaşayırlar.

Şəhidlərin ad günləri nə vaxtdır?

Məlumdur ki, hər kəsin dünyaya gəlmə tarixi var. Bu tarixi günə xalqımız ümumiləşmiş ifadə ilə ad günü deyir. Hər kəsin də öz doğum gününü ad günü şəklində qeyd etmək haqqı var. Bu, hər kəsin özünə məxsus olan hüququdur. Ancaq şəhidlərin doğum günləri olan ad günlərinin keçirilməsi məsələsində mən fərqli düşünürəm. Özümü misal götürməklə və şərti şəkildə şəhid kimi təqdim etmək nümunəsində fikirlərimi açıqlamaq istəyirəm. Albalyev Şakir Əlif oğlu 25 aprel 1969-cu ildə Cəbrayıl rayonunun Dağtumas kəndində anadan olub. Kəndlərində orta təhsilini tamamlayıb, BDU-nun filologiya fakültəsinə qəbul oldu. Azərbaycan dili və ədəbiyyatı müəllimi kimi kəndlərində işləməyə başladı. Arasıra könlünün pıçıltılarını şeirə də çevirən Şakir müəllim vətənin üstünü qara buludlar alanda, vətənin müdafiəsinə yollandı. Bir əlində qələm sənəqə şeirlərlə düşmənlərə hər bə-hədyanlar oxuyur, bir əlində avtomatı ilə yağdı düşməne meydan oxuyurdu:

**Avtomatım, ye gülləni,
Qus yağının ürəyinə, -**

deyən Şakir Albalyev doğma Cəbrayılın, Dağtumasın müdafiəsi uğrunda gedən döyüşlərdə iştirak etdi. 26 avqust 1993-cü ildə doğulduğu Dağtumas kəndi uğrunda döyüşlərdə şəhid oldu. 24 il və 4 ay onun cismani ömrü yolu oldu...

Bu yığcam ömrü yoluna diqqət edək: 25 apreldə atasının övladı kimi doğulan Şakir Albalyev 26 avqustda şəhid olur. Xalqın, vətənin uğrunda şəhid olan Şakir Əlif oğlunun doğum tarixi olan ad günü hansı tarixdən hesablanmalıdır? Ata-anasının, ailəsinin övladı kimi rəsmi doğum tarixi olan 25 aprel ad günü kimi qeyd olunsa, yoxsa 26 avqustda şəhid olmaqla elinin-obasının, vətənin övladı kimi "doğulduğu" tarixlə onun ad günü keçirilsin? Axı deyirik ki, şəhidlər ölümsüzlüyə qovuşurlar şəhidlikləri ilə. Bu ifadə həm də o anlamı-mahiyyəti göstərir ki, şəhidlər şəhid olduğu gün şəhid kimi doğulurlar - elin-obanın, vətənin övladı kimi ikinci bir mənəvi əbədiyaşarlıq ömrü qazanırlar. Deməli, bu məntiqdən götürüldükdə, şəhidlərimizin ad günləri onların cismani olaraq öz ailələrinin övladları olaraq dünyaya gəldikləri rəsmi doğum günləri yox, məhz şəhadətə qovuşduqları əbədiyaşar ad günlərindən hesablanmalıdır. Deməli, yuxarıda Şakir Albalyevin təmsalında göstərdiyim tarixlərdən birincisi - 25 aprel yox, ikincisi - şəhid olduğu 26 avqust onun doğum tarixi kimi qəbul olunmalıdır. Mən qəsdən özümü misal getirdim ki, heç kəs inciməsin. Heç kəsə mən konkret şəkildə müraciət etmək istəmədim. Ümumiləşmiş şəkildə fikirlərimi bildirmək yolunu seçdim.

Bir əlavə haşiyə də çıxmaq istərdim burada. Əgər Şakir Albalyev ölümündən sonra şəhid kimi yox, şair-publist, ya alim kimi özünün mənəvi yaradıcılıq irsi ilə - əsərləri sayəsində anılıb-xatırlanırsa, o halda artıq onun anım günü təvəllüd tarixi olan cismani doğum günü ilə hesablanmalıdır. Çünki bu halda o, artıq şəhid kimi xatırlanmır. Yox, əgər şəhid kimi xatirəsi yad edilirsə, onda sözsüz ki, şəhid olduğu tarix onun doğum gününü əvəz etməlidir.

Və yaxud da Ümumxalq hüzn günü kimi keçirilən 20 Yanvar şəhidlərimizin anım günü elə dediyimə əyani misaldır. 20 Yanvar tarixi o şəhidlərimizin həm də əslində 20 Yanvar şəhidləri olaraq doğum tarixləridir. Bir sözlə, şəhidlərimizin ad günləri onların cismani olaraq bir atasının övladı kimi dünyaya gəldikləri tarix yox, onların el oğlu, vətən övladı kimi doğulduqları şəhidliyə qovuşma günləridir. Gəlin şəhidlərimizin ad günlərini onların əbədiyyətə qovuşduqları günlərdə qeyd edək. Axı biz onlardan əbədiyyət yolunun yolçuları kimi bəhs açırıq. Cismani dünyanı insanları kimi yox. Axı şəhidlərimiz məhz əbədiyyətə qovuşduqları gündə mənəvi olaraq xalqın, vətənin yaddaşında doğulublar!.. Onların cənnətdəki doğum günləri də elə şəhid kimi doğulduqları tarixdir.

Şakir ALBALIYEV

Qisas hissi ilə döyüşlərə yollanmışdı

Sevindik İsmayilzadə nə atası Ramilin kəndi olan Cəbrayılın Soltanlı kəndində, nə də anası Hüseynova Fatma Alkəram qızının doğulduğu Aşağı Sirik kəndində dünyaya göz açmışdı. O, ailənin ilk övladı kimi 30 noyabr 1998-ci ildə Saatlı rayonunun Qara Nuru kəndindəki çadır şəhərciyində məcburi köçkün uşağı olaraq doğulmuşdu. Necə deyirlər, o, hələ ana bətninə düşməmişdən öncə öz ana vətəninə, ata-baba yurdunu itirmişdi. Bu faciəli tale təkəcə onun yox, onun kimi minlərlə qaçqın-köçkün övladlarının ağır-ı-acılı tale yazısı, ömrü yolu idi. Bir müdrik deyimimiz var: Əzizini itirən bir il ağlar, elini-vətəninə itirən ömrü boyu ağlar. Buradakı ağlamaq ifadəsi yalnız hərfi mənədəki ağlamağı yox, ümumilikdə insanın hüznə, qəm-kədərdən, sıxıntıdan-üzüntüdə doğulan əhvalını bildirir. Başqa sözlə, vətəninə itirən gün-güzəranı daimi dərd-qəm, sıxıntı içində göz yaşları ilə keçər. Sevindiğin 22 illik qısa, şərəfli ömrü yoluna diqqət çəkək:

Sevindik ailənin ilk övladı idi. 30 noyabr 1998-ci ildə Saatlı rayonu ərazisində salınmış 2 sayılı Qara Nuru çadır şəhərciyində anadan olub. 2005-ci ildə Bakı şəhəri Qaradağ rayon Əliheydər Kazımov adına 228 sayılı tam orta məktəbin birinci sinfinə daxil olub, burada üç il təhsil aldıqdan sonra Füzuli rayon 49 nömrəli tam orta məktəbində təhsilini davam etdirərək doqquzuncu sinfi bitirib. 2014-cü ildə Biləsuvar rayonu ərazisində salınmış məcburi köçkün qəsəbəsinə dönrək təhsilini rayonumuzun Vahid İsmayilov adına Çərəkən kənd tam orta məktəbində davam etdirib və əvvəl təhsil aldığı 49 nömrəli məktəbdə isə başa vurub. Tale elə getirib ki, Sevindik İsmayilzadə dəfələrlə yaşayış və təhsil müəssisələrini dəyişmək məcburiyyətində qalıb.

Şəhid Sevindik İsmayilzadənin kiçik yaşlarından idmana böyük marağı olub. Orta məktəb illərində həmyaşıdları arasında keçirilmiş cüdo yarışında 2-ci nəticə göstərmiş, 500 nəfər məktəblinin iştirak etdiyi qaçış yarışında isə ilk 20-likdə olmuş və Fəxri Fərmanlarla təltif olunmuşdur. O, stolüstü tennis oynamağı da çox sevirdi. Bütün bunlar onun bir hərbiçi kimi yetişməsində əhəmiyyətli rolə malik idi. 24 iyul 2017-ci il tarixdə Sumqayıt şəhərində yerləşən "N" sayılı hərbi hissədə xidmətə başlayan Sevindiğin doğmaları və komandirləri, əsgər yoldaşları bunu aydın hiss edirdilər. İdmana bağlılıq onu dözümlü, qətiyyətli, çevik bir gəncə çevirmişdi. Sərhəd Qoşunlarında kəşfiyyatçı olaraq xidmət etmiş, snayperçi təlimi almışdır. 27 yanvar 2019-cu ildə hərbi xidmətini bitirərək Biləsuvar rayonu ərazisində salınmış Cəbrayıl köçkün qəsəbəsinə dönmüş və "Azərsun Holding" MMC-nin Qida Sənayesi müəssisəsinin əvvəlcə əkin sahəsində, sonra isə paketləmə bölümündə çalışmışdır. 16 sentyabr ta-

rixdən 18 iyun 2020-ci il tarixədək peşə məktəbində peşə təhsili almışdır. Sevindik İsmayilzadənin son iş yeri "FAB Boya və Kimya Sənayesi" MMC olmuşdur.

Bu məlumatları Hidayət Səfərlinin "Xudafərin" qəzetinin 17 fevral 2021-ci il tarixli sayında dərc olunmuş "Ruhu yurdun səmasında..." adlı yazıdan götürmüşəm. Diqqət edin: Sevindik İsmayilzadənin orta məktəbdə oxuduğu və ümumiyyətlə, "qayğısız uşaqlıq illəri" hesab edilən qayğı dolu uşaqlıq və yeniyetməlik həyatına. Həyat - tale onu o kümədən bu küməyə, bir daldalanacaqdan o birisinə, o yurddan-bu yurda yerdəyişmələr etməyə, uşaqlıq dövrünü köç-

haköçdə keçirməyə vadar edib. Dəhşətli, acınacaqlı real həyat mənzərəsi deyilmi? Elini-obasını, yurdunu-vətəninə itirən (məcburi köçkün-qaçqın uşağının) ömrü boyu zülm-zülm ağlamağa - ömürlük əzabə məhkum edilməsi deyilmi? Məcburi köçkünlüyün, didərginliyin doğurduğu bələlərdən biri də möhkəm əsaslara malik olan ailə bağlarının qırılıb dağılması kimi mənəvi aşınmalarda özünü göstərirdi. Tale hərəni bir tərəfə perik saldıqından, ağsaqqal-qarasaqqalın bir yere cəm olub məsləhət verə bilməməsi ucubətindən neçə-neçə ailələrin dağılması da faciənin bir tərəfi idi. Sevindikgilin ailəsində də belə ağır problemlər yaşanmışdı. Atasız böyüyüb - yaşamaq da onun körpə dünyasında bir cürə ağır-acı idi. Ona görədir ki, Sevindiğin bacısı Ramilə İsmayilzadə "Xudafərin" qəzetinin 25 dekabr 2020-ci il tarixli sayında yazdığı "Şəhadətin mübarək, qardaşım" adlı xatirə yazısında deyir ki, "16 yaşından işləyirdi... Anamın və mənim heç kimə möhtac olmamağımız üçün gecə-gündüz çalışırdı. Mənə həm qardaş, həm də ata oldu, onun haqqını heç vaxt ödəyə bilməzdim. Bizə baxırdı və bunu heç bir qarşılıq gözləmədən edirdi". Bacısının etirafından da görürük ki, Sevindik 16 yaşından çiyində ailə şələsi kimi ağır yük daşıyıb. Bu cür əzabkəş bir ömrü yaşamaq düşmüşdü qismətinə. Əsgəri xidmətini şəfəflə başa vurduqdan sonra yenə ana-bacısına həyan olmaq üçün onların yanına qaıdır, müxtəlif təyinatlı işlərdə çalışmaqla ailə üzvlərinə bir gün ağlamaq istəyirdi. Özünü mərd, mübariz aparrı, daxilində isə əndişə çəkirdi. Çəkdiyi əziyyətlər bir yana idi, kasıbyana da olsa özlərinə məxsus olan bir rahat mənzillərinin olmaması da bir yana idi. Axı adamın özünün başını təpməyə, gecələməyə bir rahat daxması olar. Gündüzlər nə qədər işləsən, əlləşsən-çalışsən na, gecələr doğma ev-eşiyinə gəlib orada rahatlanmalısən, dinclik tapmalısən. Özünün fərasəti və zəhməti hesabına kirayələdiyi mənzildə nə vaxtacan yaşamaq olardı, nə vaxta kimi kirayə mənzil pulu verəcəkdirdi? Axı adamın özünün doğma və-

təni olar, öz dədə-baba yurdunda əbədi-lik bir gorgahı-sığınacağı olardı. Niyə o,vətəninə uzaqda yaşamalıydı, niyə o doğma yurdu Cəbrayıl torpağına həsrət olmalıydı? Aqlının bir küncündə bu kimi sualları da vurnuxdurdu öz-özünə. Elə bu cəlayi - vətəniyin bəlası idi çəkirdi uşaqlığından. 2020-ci ilin 27 sentyabrında 2-ci Qarabağ savaşı başlayanda, onsuz da çoxdandan vətəni işğalçılardan təmizləmək barədə onu aramsız edən fikirlərdən canını qurtarmaq üçün fürsət düşdüyünə sevindi Sevindik. Əslində onu vətən üzünə həsrət qoyan düşmənlərdən öc almaq üçün hirsindən cilov gəmirirdi. Sevindiğin bacısı Ramilə yazır ki, "düşmən üzərinə əks-hücumə keçmək əmri verildə Sevindik hərbi komissarlığa gəlib: "Məni Cəbrayıla göndərin, orada əsgərlərimizlə birlikdə vətən u ğ r u n d a d ü ş m ə n l e döyüşmək istəyirəm" deyərək israrla cəbhəyə göndərilməsini istəyir". Bəli, Sevindiğin komissarlıqdan israrla cəbhəyə göndərilməsini təkid etməsi onun illərcə ürəyində duyulənib qalmış yığıntı idi, o,

qəlbindəki qəzəb yığıntısını, qisas hissinə düşmənin üstünə töküüb, torpaqlarımızı işğalçılardan təmizləmək istəyirdi. Anası Fatma Alkəram qızının dediyi: "Sevindik hərbi çağırışa tələsdiyi üçün yemək yemədi" sözləri psixoloji ovqat olaraq bir daha onu ifadə edir ki, yağdan qısa almaq üçün hirsindən cilov gəmirən - dişi bağırsağının kəsən bu gənc tələsdiyindən və qəzəbindən çöhrə yeməyə də vaxt itirmək istəməyib. Çünki özlüyündə çoxdan qərara gəlibmiş ki, dolanışmaq, yaşayış tərzini dəyişib, rahat və firavan yaşamaq üçün ilk növbədə vətəni işğalçı qəsbkarlardan azad etmək gərəkdir. İnsan ancaq öz vətəninə bəxtəvər yaşaya bilər.

Bax bu cür duyğular idi Sevindiğin vətən uğrunda döyüşlərə apararı. Ona görə də o, anası ilə sonuncu telefon danışığında sevincək: "ana, biz bu axşam Cəbrayıl dayıgılə qonaq gedəcəyik" demişdi, üstüörtülü şəkildə parolla üzünü görmədiyi doğma Cəbrayıl torpağına gedib, düşmənlə vuruşacağına sevincini ifadə etmişdi.

Bax bizim Sevindik Ramil oğlu İsmayilzadə halal bir nəslin - tayfanın daşıyıcısı kimi, qandan-gəndən gələn bir vətən təəssübü ilə doğma torpaqlarımızın müdafiəsi uğrunda döyüşlərə atılmışdı. Ailəcanlı-elcanlı, vətənpərvər oğul kimi torpaqlarımızın işğalçılardan azad edilməsində fədakarlıqlar göstərən Sevindik İsmayilzadə oktyabrın 20-də doğma Cəbrayıldə namərd düşmənin snayper gülləsinə tuş gəlib, şəhidliyə qovuşur. Onu Biləsuvar ərazisindəki Cəbrayılı məcburi köçkünlərin yaşadığı 3 sayılı qəsəbə qəbiristanlığında böyük bir izdihamla dəfn edirlər. Ölümündən sonra qəhrəman vətən övladı "Vətən uğrunda", "Cəbrayılın azad olunmasına görə" və "Xocavəndin azad olunmasına görə" medalları ilə təltif olunur. Uğrunda canını qurban verdiyi vətən öz qəhrəman və mübariz övladını həmişə dərin ehtiramla yaşadacaqdır. Ruhun şad olsun, əziz vətən oğlu!

Şakir ALBALIYEV

70 yaşın haləsində

Fevralın 10-da Azərbaycan Yazıçılar Birliyində filologiya üzrə fəlsəfə doktoru Tariyel Abbaslının 70 illik yubiley tədbiri keçirildi. Yığıncağa şair İlqar Fəhmi giriş verərək, qeyd etdi ki, Cəbrayıl mühiti ölkəmizə dəyərli ziyalılar bəxş edib. Onlardan biri də bu gün 70 yaşının işığına yığıldığımız Tariyel müəllimdir. İlqar Fəhmi ona da diqqət çəkdi ki, nə yaxşı ki, bu gün Cəbrayıl, Qarabağımız işğaldan azaddır. Biz indiyədək yurdлары işğaldan qələm adamlarımızın daxilində necə iztirab keçdiklərini görürdük. Amma Cəbrayıldan olan ziyalılarımız bu ağrı-əzabı zahirdə hiss etdirməməyə çalışır, öz dərdlərini başqalarının üstünə tökməyib, öz içlərində tək çəkməyə çalışırdılar. Nə yaxşı ki, "harda günüm xoş keçirsə, ora vətəndir" düşüncəsi bizə yad oldu, biz doğma yurdumuza - ezəli dedə-baba torpaqlarımız olan vətənimizə sahib çıxdıq, inşallah ki, Tariyel müəllimin növbəti yubileyəri doğulduğu Cəbrayıldan keçirilsin.

Aparıcılıq üçün filologiya üzrə fəlsəfə doktoru Tahir Şirvanlıya söz verildi. O, çıxışına müqəddimə verib, bildirdi ki, biz bu gün o tay-bu tayı birləşdirən Xudafərin körpülərinin yerləşdiyi, respublikamıza məşhur ziyalılar bəxş edən Cəbrayıl torpağının yetirmələrindən olan Tariyel Abbaslının 70 illiyinə toplaşmışıq. Çıxışında Tariyel müəllimin ömür və yaradıcılıq yoluna toxunan aparıcı onun Cəbrayılı alimlərdən, şəhidlərdən bəhs edən kitablarına, Dirili Qurbaninin tədqiqatçısı, 300-dək şeirin toplandığı "Bənövşə" şeir çələnginin toplayıcısı olduğuna diqqəti yönəltdi, onun zəhmətkeş tədqiqatçılığından söhbət açdı.

Filologiya elmləri doktoru, professor Kamil Bəşirov çıxışında dedi ki, Tariyel mənə bir kurs yuxarıda oxuyub. 51 il keçir tanışlığımızdan. Cəbrayıl haqqında düşünəndə ilk növbədə adamın gözüne tanıdığı adamlar gəlir. Onların biri də Tariyel. İnsanda bir neçə önəmli xüsusiyyət var: səmimilik, sədaqət, təvazökarlıq, gözütöxlük, ağıyanalılıq... Tariyeldə bu cəhətlər var və həssas, paxıllıq da onda yoxdu. Buna görə də onu çox istəyirəm və istəyirəm ki, növbəti yaşını doğulduğu torpaqda keçirdək.

Cəbrayıl rayon İcra Hakimiyyətinin əməkdaşı Əbil Vəliyevə söz verildi. Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Kamal Həsənovun təbrik və salamlarını, habelə öz adından təbrikini çatdırdı, yubilyara səmimi və xoş sözlərini ünvanladı.

Bu arada Milli Qəhrəman Mübariz İbrahimovun əmisi Seyidağa müəllimdən təbirlə canlı bağlantı yarandı və telefon vasitəsilə Tariyel Abbaslıya xoş, səmimi sözlərini yetirdi.

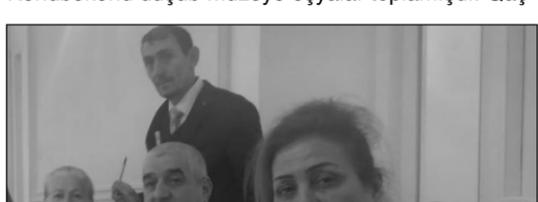
Cəbrayıl Tarix-diyarşünaslıq muzeyinin direktor müavini olmuş Səba Quliyeva çıxışında Süleymanlı kəndindən olduğunu, 1980-ci ildə Cəbrayıl muzeyinin yaradıldığını və 1985-ci ildə ali təhsilli mütəxəssis kimi gəlib orada Tariyel müəllimlə bir yerdə işlədiyi dövrü xatırlayıb, səmimi təbriklərini söylədi.

Əslən Daşkəsən kəndindən olub, İmişli rayon tarix-diyarşünaslıq muzeyinin direktoru kimi fəaliyyət göstərmiş Vaqif Rüstəmov çıxışında Tariyel Abbaslını Cəbrayılın qapısı adlandıraraq, Cəbrayıl çınarı, Xudafərin körpüsü və Cəbrayılın Tariyeli adlı üçlüyün qəlbində xüsusi yeri olduğunu söylədi. Şəhidlərə aid kitabı ilə, digər tarixi kitabları ilə ömrünə illər əlavə etdiyini bildirib, axırda özünün yazdığı bir kitabını da yubilyara hədiyyə etdi.

Bu yazıların müəllifi olan mən Şakir Albaliyevə də söz verildi. Mən çıxışında Tariyel Abbaslının müəllimlik fəaliyyəti, muzey işçisi, radio işçisi kimi fəaliyyəti haqqda ümumiləşmiş şəkildə bilgiləri çatdırdım. Habelə onun Aşıq Qurbanı tədqiqatçısı kimi, Cəbrayılı alimlər və Cəbrayılı şəhidlərlə bağlı kitabları müəllifi kimi Cəbrayılın tarixində və ümumiyyətlə həyatda özünə əbədi yaşarlıq haqqı qazandığına diqqəti yönəldib, təbriklərimi çatdırdım.

Abşeron rayon Həmkarlar İttifaqından olan nümayəndə İldırım Cəfərov Tariyel Abbaslıya Həmkarlar Təşkilatının Fəxri Fərmanını təqdim etdi. Tariyel Abbaslının qardaşı Fəxrəddin müəllim iştirak edənlərə, çıxışçılara təşəkkürünü ifadə edərək dedi ki, qardaşım muzeyin eksponatları ilə nəfəs alardı. Atamın da şəxsi əşyalarını muzeyə aparmışdı. Kəndbəkənd düşüb muzeyə əşyalar toplamışdı. Qaçqınlıqda muzeyin eksponatlarını minbir əzab-əziyyətlə Mahmudluva, Mərcanlıya, Beyləqana, ordan Cəlilabada, axırda isə Bakıya daşıyıb gətirdi.

Tədbirdə iştirak edən söz-qələm adamları - şairə Gülemail Murad, Səməd Vurğunun yaxın dostu olmuş Məzahir Daşqının qardaşı oğlu Mübariz Dözümlü, Rəşid Vəkil, Elmira Aslanxanlı, muzey işçisi Nəsimə Səlim qızı Kərimova, tələbə yoldaşı Mərdan Camalov, Hacı Loğman, Xaqani Abbaslı Öztürk, Bayram Afurca, Tariyel Abbaslının nəvəsi Tural və başqaları yubilyara xoş sözlərini, səmimi təbriklərini ünvanladılar.

Axırda Tariyel Abbaslı tədbir iştirakçılarının minnətdarlığı hissələrini ifadə etdi. P.S. Telefonda statuslardan birində qoyulmuş aşağıdakı cümlələrə diqqət yetirirəm: Günün adamı olmağa çalışın, haqqın adamı ol. Günlər dəyişər, sənin yerinə başqası gələr, amma haqq dəyişməz. Bu sözlərə əlavə edim ki, biz bu günün adamıyıq, nə dərəcədə haqqın adamı olduğumuzu isə əlahezzət Zaman deyəcək. Bəli, günlər dəyişəcək, bizim də yerimizə onda başqaları gələcək. Onda hər kəsin sahib olduğu haqqı-dəyəri zaman özü təyin edəcək. Əlbəttə ki, bu da əməllərimizdən və əməllərimizin nəticəsindən aslıdır. Tariyel Abbaslının barəsində də biz 70 illik yubileyinin haləsində fikirlər səsləndirib, təbriklər söylədik. Bununla gələcəyə də xoş arzularımızı ismaric elədik.

Şakir ƏLİFOĞLU

Bayrağımızdakı Ay(para) və səkkizguşə...

(Əvvəlki ötən sayımızda)

İndi isə qayıdım bayrağımızın üzərindəki səkkiz guşə təsviri ilə verilmiş hündəsi fiqurun öz mahiyyətində hansı rəmzi təcəssüm etdirməsinə. Şimal, cənub, şərq və qərb adlanan 4 cəhətin aralarında yaranan yarımkürələri, başqa cürə ifadə etsək, qaranlıqda qala biləcək küncü-bucağı işıqlandırma biləcək (həqiqi və məcazi anlamlarda hərərət verə biləcək) gücün - qüvvənin adı Güneşdir. Dünyamızda yeganə və əvəzsiz olan Güneş öz tükənmez işığı - enerjisi ilə bütün dünyaya təmənnasız olaraq istilik (həyat işığı) bəxş edib, milsiz xidmət göstərir. Bax türk zəkası da, türk düşüncəsi, türk əzəməti də Güneş kimi bütün dünyaya xeyirxahlıq dolu nəzərlərlə baxır. Türk imperiyası dünyaya haqsız-ədalətsiz müstəmləkəçiliyə ağıllığı ilə hökmranlıq etmir, şefqət dolu baxışlarla haqq-ədalətin qorunmasına və bərpasına nəzarətədir funksiyaları həyata keçirir. Müasir çağda Türkiyə Cümhuriyyəti supergüc sahibi kimi həmin missiyanı bəşəriyyətə nümayiş etdirməkdədir. Dünyanın haqsızlıq baş verən cəhətlərində və yarımkürələrində ədalətin bərpası və təntənəsi uğrunda sülhmeramı niyyətini həyata keçirməklə Güneşin həyatverici işığını bütün dünyaya paylaması ilə oxşar funksiyaları yerinə yetirir.

Bax Güneş kimidir türk ruhu, türk düşüncəsi. Güneş işığı, güneş enerjisi bütün istiliklərdən güclü olsa da, o işıq dünyanı yandırır-qarsıb məhv eləmir, əksinə, həyat bəxş edir dünyaya və bəşəriyyətə. Türklər (qədim Turan imperiyası) güneş timsalıdır. Bayrağımızdakı səkkizguşəli hündəsi fiqur təsviri də çoxlarımızın (bəlkə də hamımızın) düşündüyümüz kimi ulduzun (Ay-uldunun) rəsminə çox, güneş təcəssüm etdirir. Çünki dünyanın dörd (əslində, mahiyyətdə səkkiz) tərəfinə dayanmadan nur, işıq, hərərət bəxş edən güneşdir. Ana güneş. Əslində, güneşin çoxsaçaqlı şəkildə təsviri hamıya məlumdur. Həmin çoxsaçaqlı güneşin təsviri-diri Azərbaycan bayrağındakı 8 guşəli təsvir. Onun Ayla yanaşı verilməsi isə Ayın da öz işığını güneşdən götürməsinə, başqa sözlə, gecəyə də müəyyən mənada aydınlıq bəxş edən Ayın da öz nurunu güneşdən alınmasına piktografik bir dillə anlaşılın işarədir. Ayın və Güneşin birgə təsviri həm də sutkanın - yeni gecə ilə gündüzün bütövlükdə tutulmasının, dünyamızın gecə də, gündüz də güneşin hərərətindən kənarda təsəvvür edilmədiyinin göstəricisidir. Metaforik olaraq türk düşüncəsinin bütün dünyaya sutkanın hər saatında (Aylı gecəsində də, güneşli gündüzündə də) güneş sayağı şefqətli baxışlarının inikasıdır. Dünyanın gecəsini gündüzündən ayırmaq olmaz, onda bütövlük, harmoniya pozulur.

Başqa sözlə, ulduzlu Ay - gecəni, qaranlığı, güneş isə gündüzü bildirməklə Türkün dünyanı gecə də, gündüz də - yeni sutkanın hər saatında, hər anında (gecəbəgündüz) nəzarətində saxlamasına işarədir.

Dünyanın hər tərəfinə - 8 guşəsinə zamanın hər vədəsində-gecəsində də, gündüzündə də şefqət dolu nəzərlərlə baxan türk düşüncəsi!.. Unutmayaq ki, Bilqamis dastanında, qədim Şumer yazılarında Tanrının bir adı da Türkdür!..

Düzdür, yazımın altında - başlıqda "Bayrağımızdakı Ay(para) və səkkizguşə ulduz" şəklində vermək də məqbuldur. Ona görə ki, güneş özü də qalaktikada, ulduzlar sistemində ulduz sayılır. Daha doğrusu, güneş həcmə ən böyük ulduz hesab olunur. Ancaq çoxları (kütələ) bu coğrafi biliklərin fərqi olmadığını, "8 guşə ulduz" ifadəsini işlədərkən, burdakı "ulduz" ifadəsini göy üzündəki sayısız-hesabsız ulduzlardan biri kimi sanıb, bu ulduzun ən böyük ulduz olan güneş simvollaşdırıldığını yetərincə ayırd edə bilmir. Bax bu səbəbdən də yazımın başlığında "8 guşə" ifadəsinin ardınca qəsdən çoxlu nöqtə işarələri qoydum ki, bu nöqtələr oxucuları düşündürməyə vadar etsin. Bu ulduzun adı ulduzlardan yox, ən böyük ulduz olan güneş olduğunun dərkinə varsın.

Uyğur əlifbalı "Oğuznamə"də Oğuz deyir: "Gün bayrağımız olsun, göy alağımız". Bu ifadənin məğzində o fikir - o ideya daşınır ki, oğuzlar göy üzündəki güneşi (günü) özlərinin bayrağı hesab etmiş, göyü-göy qübbəsini, göy üzünü, sonsuz səmanı isə başlarının üstündəki alaçıq kimi düşünmüşlər. Yeni qədim türk - böyük Turan imperiyasının sərhədləri bitib-tükənmədiyi kimi, dünyanın özü də bütövlükdə türkün - oğuzun vətəni idi.

Bir nüansı da diqqətə çatdırıb yazımı yekunlaşdırıram. Güneş təsvirinin türkcülüüyü ifadə etməsinin bir səbəbi də atəşpərəstlik inanclarımızla səsleşir. Bu atəşin kökündə - mayasında bütün atəşlərin - odun mənəbəyi olan Güneşə sitayiş kultu durur. Göyü Tanrı bilən Türklər güman ki, güneşi Tanrı sanmışlar. Bütün dünyanı nəzarətdə saxlayan və dünyaya həyat işığı bəxş edən güneşin sutka ərzində dünyanı Məğribdən Məşriqə dolanması - bir yerdə qərar tutmaması isə İslam dinində Tanrının (Güneşin) laməkan olması inancına transfer olunmuşdur. Türklər göydə güneşi və yerdə güneşin bəlgəsi olan odu müqəddəs tutduqları halda, yunanlar - Esxilin "Zəncirlənmiş Prometey"i - odu oğurlayıb insanlarla bəxş etmiş xilaskar mədəni qəhrəmanı "qayaya zəncirləyib, qartal yem etmişlər". Odu (Güneş) Tanrı bilib müqəddəsleşdirən qədim türk təfəkkürü və bundan çıxış edən yunan mifologiyası!... Qəribədir!

Əşyavi yazı kimi əllərdə (ürəkərdə) daşınan və daim ucalarda aləmə nümayiş etdirilən bayrağımızın rəngləri, Ay və güneşli təsviri əşyavi, piktografik və ideografik yazı növlərini öz varlığında yaşadaraq, kimliyimizi, məqsəd və məramımızı bütün dünyaya bəyan edir!

Şakir Albaliyev

Cəbrayıl RİH, YAP rayon təşkilatı və "Xudafərin" qəzeti

YAP Cəbrayıl rayon təşkilatının sədri **Arif Fərzəliyevə**, dayısı oğlu **Xankişiyev Mikayıl Kamran oğlunun** vaxtsız vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Allah rəhmət eləsin!

Cəbrayıl RİH, YAP rayon təşkilatı və "Xudafərin" qəzeti

Cavadov Əli Adışirin oğlu, Quliyev Fuad Şəhriyar oğlu və Həsənov Mehman Həsən oğlunun vəfatlarından kədərləndiklərini bildirir və ailə üzvlərinə dərin hüznə başsağlığı verir.

Allah rəhmət eləsin!

İTMIŞDIR

Xəlilova Sevil Kərim qızına verilmiş 005479 №-li şəhid ailəsi üzvü vəsiqəsi itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Baş redaktor:
Şakir Əlif oğlu
ALBALIYEV

Qəzet Ədliyyə Nazirliyində qeydə alınıb.
CİF 1209641
H/h:55233080000
kod: 200123
VÖEN: 9900003611
SWIFT kod: AIBAZ2X
M/h: AZ37NABZ0135010000000001944
Benefisiarın hesabı: AZ271IB410100C9443130139112
VÖEN: 8200035441
Ünvan: AZ 1073, Bakı şəh.,
Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə
"Azərbaycan" nəşriyyatı.
Telefon: (051) 441-15-82

Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.
Materiallardakı faktların doğruluğuna müəlliflər cavabdehdir.
Əlyazmalar geri qaytarılmır.

Qəzet "Xudafərin" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnilib və "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib.
albaliyevshakir@gmail.com
albaliyevshakir@rambler.ru
Sifariş №: 503
Tiraj: 2000